ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4007 6/18 ՄԱՅԻՍ 1899 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 8 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1317 ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4007

درعلیه ده غلطه ده (آره ولك) غزته سی اداره خانه سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,
Galata, CONSTANTINOPLE."

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական բաշխարարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՖՐԱՆՍԻՍՔ ՍԱՐՍԷ
ԵՒ
ՀԱՆՐԻ ՊԷՔ

Քանի մը օրուան մէջ ֆրանսական գրականութիւնը երկու ծանօթ դէմք կորսնցուց, երկու տարբեր տիպարներ որոնց մէկը հին դպրոցին ջատագովն էր, միւսը նոր գրականութեան։ Սարսէ և Պէք հակոտնեաներ էին. առաջինը հին դասական աւանդութիւններու հաւատարիմ, անոնց կառչած պինդ կերպով, երկրորդը արուեստի յանդուգն նորոգումներու կուսակից։

Երկուքն ալ իրենց հիացողները ունէին, առաջինը մանաւանդ որովհետեւ նոյն իսկ Ֆրանսայի մէջ գրական աւանդութիւնները յարգելու ձգտողները մեծամասնութիւն կը կազմեն դեռ։ Գրական նոր դպրոցները, որքան ալ տաղանդաւոր ըլլան անոնց վարիչները, միշտ տեսակ մը թերահաւատութիւն ներշնչած են ընթերցողներու ստուարագոյն մասին, որ միշտ անցեալին կապուած կը մնայ՝ նորերէն զգուշանալով։

Սարսէի կուռ տրամաբանութիւնը, որ ամէն տողին մէջ ի յայտ կու գար, իր որոշ սկզբունքները որոնց վրայ կը յամառէր միշտ, արուեստի այն ըմբռնումը զոր ունէր և զոր անփոփոխ կը պահէր՝ չազդուելով նոր ըմբռնումներէ, մեծ կարեւորութիւն տուած էին իրեն կարգ մը խնդիրներու մասին, որոնց մէջ Սարսէի կարծիքը Ֆրանսայի հանրային կարծիքին վրայ կ'ազդէր։ Այսպէս, իբր թատերական քննադատ, Ֆրանսիսք Սարսէ անվիճելի հեղինակութիւն ունէր։ 1867էն ի վեր կանոնաւորապէս ամէն շաբթու իր թատերական քննադատութիւնները կը հրատարակէր «Թան»ի մէջ, որոնց համար մեծագումար փոխարինութիւն կը ստանար։ Իր վճիռները ահարկու էին, և քիչ անգամ յաջողութիւն գտած է թատերախաղ մը զոր ինք քննադատած ըլլայ։

Իր ոճը արուեստի պաճուճանքները չունէր, թէեւ չունէր նաեւ արուեստակումի կեղծ զարդերը։ Պարզ, անսեթեւեթ, իր գաղափարին արտայայտութեամբ կը գոհանար և ազդեցութիւն կ'ուզէր գործել աւելի իմաստով քան ձեւով։ Անծանօթ էին իրեն նոր վարպետներուն նրբագայութիւնները, բացատրութեան երանգաւոր ձեւերը, ինչ որ գլխաւոր հրապոյրը եղաւ ուրիշ թատերական քննադատներու, Ժիւլ Լըմէդրի, Հանրի Ֆուգիէի, Գաթիւլ Մէնտէսի։ Սակայն Սարսէի գրածները այնքան բնական և կլորուկ էին՝ որ երեսուն տարիէ ի վեր ամէնէն հեղինակաւոր ձայնը ունեցաւ թատերական երկերու գնահատման մէջ։

Իր նիւթական յաջողութիւնն ալ բնականաբար համեմատական եղաւ իր բարոյական յաջողութեան։ Եթէ չեմ սխալիր, Սառսէ իր գրիչով ամէնէն աւելի դրամ շահող հեղինակներէն մէկն էր, և ասիկա պզտիկ բան չէ Ֆրանսայի մէջ։

Իսկ Հանրի Պէք բոլորովին տարբեր բախտ մը ունեցաւ։ Աներկբայ, իբր գրագէտ շատ աւելի տաղանդաւոր քան Սառսէ, փոխանակ դրամ շահելու իր գրչին շնորհիւ, իր բոլոր հարստութիւնը վրայ տուաւ գրականութեան սիրոյն։ 1837ին ծնած, մինչեւ 30 տարեկան հասակը պարզ վարչական պաշտօնեայ մըն էր, և իր գրական կոչման գիտակցութիւնը ունեցաւ 1867ին միայն, երբ ներկայացուեցաւ իր «Սարդանաբաղ»ը, որուն երաժշտութիւնը գրած էր Վիգտօռիէն Ժօնսիէռ։

Թողուց իր պաշտօնը և ինքզինքը նուիրեց համակ գրականութեան, ու մանաւանդ թատերական սեռին։ 1870ին գրեց «Միշէլ Բօբէռ»ը, զոր ներկայացնող թատրոն չգտաւ և ինք, գիտակից իր տաղանդին, այդ տարւոյն ամառը՝ Բորդ Սէն Մարդէնի թատրոնին մէջ իր ծախքով ներկայացնել տուաւ իր հեղինակութիւնը։ Եղանակը անյարմար էր, պատերազմը վրայ եկաւ, ձեռնարկը չյաջողեցաւ և Հանրի Պէք իր բոլոր հարստութիւնը կորսնցուց։

Այդ թուականէն ետքը սկսան իրեն համար թշուառութեան օրերը։ Գրականութեան համար հարստացածներուն քով, ինք, գրականութեան համար սնանկացած, համակրանք պէտք է ներշնչէր, բայց ընդհակառակը շատ հակակիրներ, շատ հալածիչներ ունեցաւ։ Այդ ատեններն էր որ գրեց իր հրաշակերտը, Les corbeaux (Ագռաւները), ուր զմայլելի էջեր կան և ուր կը ձաղկէր գործի մարդու այն ագահ տիպարները որոնք դրամի պէտք ունեցողները կը շահագործեն և որոնց հետ ինք ալ գործ ունեցած էր իր աղքատացումէն ի վեր։ Այս խաղը ծայրէ ի ծայր սեւ քօղի մը տակ կը ներկայանար, մարդատեաց ձգտումներով, կծու ոճով մը, որ ընկերային գեղծումները կը գատափետէր։ Չը գտնուեցաւ թատրոնի տնօրէն մը որ համարձակէր այդ խաղը ներկայացնել։ Այս նոր անյաջողութիւնը աւելի դառնացուց զինքը։ Ուրիշ խաղեր ալ գրեց, միշտ անհաւանելի մնալով, միշտ անյաջող։

Բայց յաղթանակի ժամը պիտի հնչէր վերջապէս. 1882 սեպտեմբեր 24ին ֆրանսական թատրոնը կը ներկայացնէր իր «Ագռաւները»։ Դեռ կը յիշեմ այն յուզումը զոր այդ ատենները իր խաղը յառաջ բերաւ թատերական աշխարհին ու լրագրական աշխարհին մէջ։ Թատրոնի մէջ սուլեցին առաջին ներկայացման՝ և հետեւեալ օրը շատ թերթեր ցեխի մէջ թաթխեցին Պէքի անունը։ Բայց խաղը մնաց ֆրանսական թատրոնի սովորական խաղացանկին վրայ. և «Բարիզուհին» զոր Հանրի Պէք գրեց ու ներկայացնել տուաւ 1885ին, նուիրագործումը եղաւ իր համբաւին։ Այդ երկը նոր թատրոնի առաջին վարպետներուն կարգը դասեց անոր հեղինակն ալ, որուն յարատեւութիւնը վերջապէս յաղթահարած էր այն աննպաստ տրամադրութեանց, զորս իր ժամանակակիցները առաջին օրէն սկսեալ ցոյց տուած էին իրեն նկատմամբ։ Եւ սակայն Հանրի Պէք աղքատ մեռաւ նորէն, Նշանաւոր գրագիտուհիին, Ժիբի տանը մէջ, ուր փոխադրուած էր մահուանէն քանի մը օր առաջ։

Ֆրանսիսք Սարսէ և Հանրի Պէք երկու ընտանիներ էին ֆրանսական արդի գրականութեան հետեւողներուն, հաւասարապէս տաղանդաւոր. իրենց նախ ընտրած ճիւղերը տարբեր էին թէեւ, սակայն իրենց մահուան զուգադիպութիւնը ակամայ զուգակշիռ մը ընելու կը դրդէ՝ այս երկու գրագէտներուն միջեւ։ Առաջինը տիեզերական համբաւ մը ունեցաւ, այն աստիճան որ քաղաքական աշխարհին լուրերուն հետ երկու օր առաջ իր մահն ալ հեռագրուեցաւ ամէն կողմ։ Երկրորդին մահը երէկուան եկած թերթերէն միայն տեղեկացանք, թէեւ այդ թերթերը կարեւոր տեղ մը տուած էին իրեն։ Առաջինը հարուստ մեռաւ, երկրորդը աղքատ։ Առաջինը երկար տարիներ գրաւեց կարեւոր տեղ մը լրագրութեան մէջ. երկրորդը վերջին ատենները միայն գնահատուեցաւ իր արժանիքին համաձայն։

Ինչո՞ւ այս տարբերութիւնը։ Տաղանդը չէր անշուշտ որ կը պակսէր Հանրի Պէքին, ոչ ալ յարատեւութիւնը, և տարակոյս չկայ որ իր «Ագռաւներ»ն ու «Բարիզուհի»ն շատ աւելի մնայուն գործեր են, քան Սարսէի ո և է գրուածքը։

Սակայն Սարսէ աւելի յաջողութիւն ունեցաւ, որովհետեւ գիտցաւ գրական աւանդութիւններուն հետեւիլ, մինչդեռ Հանրի Պէք արուեստի իտէալի մը հետապնդեցաւ, իր ժամանակակիցներուն գնահատումը եւ գատաստանը արհամարհելով։

Այս չէ՞ արդէն կեանքի մէջ յուսախաբ եղող կարգ մը տաղանդաւոր գրագէտներու ալ անյաջողութեան պատճառը։

Հ. Ա.

ԼՔՈՒԱԾ ԿԻՆԵՐ

Յիշողութենէս վրիպած չէ այն օրը ուր Մարիամ իր կուսական երկոտասանամեայ շրջանը դեռ նոր բոլորած էր և որուն համար կ'ըսուէր թէ երկաթագործի մը աղջիկն է։ Կուժը ուսին առած դէպի վարի աղբիւրը կը յառաջանար մեղմաքայլ, իր հիւանդոտ մօրկան ջուր բերելու համար. մեր դէմ ելաւ յանկարծ երբ ընկերական խումբով մը զբօսական պտոյտէ մը կը վերադառնայինք։ Նազելին համեստօրէն յօնքերը վար կախած, կարծես Ռեբեկայի մը դիրքը ստացաւ։ «Այս է՝ ահա, երկաթագործին աղջիկը», քիթին տակէն մրմռաց մեր ընկերներէն մէկը։ Գեղջկական տարազներու լաւագոյնը հագած էր, իր տարիքին ու հասակին վայելչութեամբ. իր տնական աշխատանքներէն զատ մտածում չ'ունէր. ոչ իսկ կրնար երեւակայել իր ապագայ սեւաթույր ճակատագիրը։ Հարիւրաւոր կանոյցի աչքերու հրապոյրը եղած էր ծաղկատի օրիորդը և՝ «իմ հարսնցուս ըլլայ» բաղդներու առարկան։ Այդ եկութիւ քառասունքին լրումէն յետոյ երբ կարմրուկ և ոչ մըռամուկ գինին իր փչաւուքէն դադրած՝ կամաց կամաց կը մօտիկնար գեղջուկ պանքած շրթներուն, և գիւղացին դադրած էր իր դաշտային աշխատութիւններէն, յանկարծ կը լսուի թէ երկաթագործը նշաներ է իր աղջիկը։ Մարիամ այս անգամ բոլորովին փոխուած և աւելի ամոթխած դիրք մը բռնած է։ Կեսրանց տունը շինուած էր ճիշդ այն ընդարձակ պողոտային վրայ ուրկէ օրուան մէջ ստիպուած էր 4-5 անգամ անցնիլ, դէպ ի աղբիւր երթալու համար։ Վերադարձին իր ծռած գլխի տակէն կրնար սուր հայեացքով մը նշմարել փեսայացուն որ հօրենական կտուրին վրայ հորիզոնաձեւ կանգնած կամ ցուլիքի մը ծածկոցին ներքեւ սքլուած կը սպասէր իր խօսեցեալին։

Անկէ ի վեր հազիւ երեք տարի անցած էր, ահա կը լսուի թմբուկի մը ահագնադղորդ ձայնը ու կը տարածուի ամբողջ Հաւաւի մէջ։ Յիսնակի պահոց ելքի (սովորաբար գաւառական հարսնիքները տեղի կ'ունենան Յիսնակի և Ս. Յակոբայ պահոց ելքերուն) երկուշաբթի առաւօտ գիւղին եկեղեցւոյն դրան առջեւ լայն հրապարակի մը վրայ խռնուած է հոծ բազմութիւն մը, երկսեռ. հարս ու փեսայ եկեղեցւոյ բեմին առջեւ կեցած՝ ուշիկ ուշիկ մօտիկ կ'ընեն Պսակի խորհուրդը զոր կը կատարէ քահանան. բայց եկեղեցիէն դուրս ականջ չի դիմանար թմբուկներու հարուածներուն և չփորներու սուր և անախորժ ձայներուն որոնց առջեւ երիտասարդներ չղթայաշար կը պարեն գեղջկական սովորութեամբ, մինչեւ որ քահանան լրացնէ իր գործը, ուրկէ ետքը փեսան ու Մարիամ մէկ մէկ ձիու վրայ նըստած անթիւ հարսնաւորներու վըլվըլուքով մը կը պտտցուին փողոցէ փողոց և այս ընթացքով հազիւ 3-4 ժամէն կըրնան մտնել փեսին տունը։ «Երնէկ երիտասարդին որ տիրացաւ այդ գեղանի և հրեշտակափայլ օրիորդի սրտին» կ'ըսէին չորս կողմէն։

Յաջորդ գարնան ամուսինը թողլով պաշտելի կինը, մայրը ու եղբայրները՝ Պոլիս կ'երթայ։

Տաս տասներկու տարի անցած է այդ թուականէն ի վեր. ո՛չ նամակ ղրկած է ոչ դրամ. ասկէ զատ, կ'ըսեն թէ կ'արհամարհէ Մարիամը՝ իր վաղեմի պաշտելին, ծանր ու անհիմն անբաստանութեան մը ներքեւ։ Զի գիտցուիր արդարեւ թէ ինչո՞ւ այսքան արհամարհանք կայ խեղճ Մարիամին դէմ որ այնչափ երկար ատեն սպասած է համբերութեամբ, հաւատարմութեամբ, անբասիր կեանքով, անաղարտ վարքով. գիւղին թաղականութիւնը և Մարիամի դրացիները ճըշմարտապէս կը վկայեն անոր անբծութեան և պարկեշտութեան։

Անցեալ յուլիսի տօթագին ու ջերմին օրերուն մէջ, Առաջնորդարանի դռնէն յանկարծ ներս կը մտնէ մանկամարդ կին մը, ցնցոտիներու մէջ. գլուխը եւ երեսը ծածկուած սեւ ու ցանցառ քօղին հակառակ անոր դէմքէն արտափայլած գեղեցկութիւնը՝ ամպերու ներքեւ ծածկուած համեստ ու մեղմ լուսնին նման՝ մասնաւոր ուշադրութիւն և միանգամայն կարեկցութիւն կը հրաւիրէր իր վրայ։ Ձեռքը ունեցած խնդրագրէն կ'իմացուի որ ներկայացողը հէգ Մարիամն է որ դարման կը խնդրէ իր անողոք բաղդին, արտասուալից աչքերով։ Մատուցած խնդրագիրը ուշադրութեան կ'առնուի և Տ. Եղիշէ Վ. Գալբագճեանի կողմէ իրաց վիճակը կը տեղեկագրուի Պատրիարքարան։

Պատրիարքարանը կը յաջողի գտնել լքուած կնոջ ամուսինը, ու կը հրամայէ իր ծննդավայրը վերադառնալ. մարդը կ'աղաչէ և մինչեւ Զատիկ միջոց կ'առնէ որպէս զի գործերը կարգադրէ և այնպէս մեկնի Պոլսէն, և ի նշան իր խոստման՝ Պատրիարքարանին կը յանձնէ մէկ օսմ. ոսկի զոր Պատր. Փոխանորդ Ս. Հայրը ասկէ 2-3 ամիս առաջ ղրկած էր հոս և զոր Հայր Գալբագճեան յանձնեց հէգ Մարիամին։ Առաջին անգամն է որ Մարիամ կը վայելէ իր ամուսնոյն նիւթական կարեկցութիւնը. բայց ո՞ւր կը մնայ բարոյականը։ Մարիամ դժգոհ է դարձեալ. կը հառաչէ, կը հեծէ, մեծ, այո՛, խիստ մեծ կորուստ մը ձեռք բերելու տենչով։ «Մինչեւ Զատիկ ամուսինդ պիտի գայ» ըսուած էր իրեն. Զատիկը եկաւ, իսկ ամուսի՞նը. գուցէ խաբեց Պատրիարքարանը և անով Բալուի առաջնորդարանը ու տարաբաղդիկ Մարիամը։

Խե՜ղճ Մարիամ, խաբուեցար, քեզի համար Զատիկ չկայ, քու Զատիկդ ամուսնոյդ վերադարձէն կախում ունի. բայց թէ ե՞րբ.. և քեզի պէս քանի՛ քանի՛ դժբաղդ Մարիամներ ալ կան Խօշմաթ, Սագրաթ, Շնազ, Զէթ և զանազան գիւղերու մէջ, ուր ամուսինները 18 20-23 տարիներէ ի վեր իրենց հէգ կիներուն ձեռքերը ի ծոց թողլով հեռացած են։ Քեզմէ աւելի կ'ողբայ Զէթ գիւղացի Խաչխաթունը, որ 18 տարիներէ ի վեր ամուսինն երեսը չէ տեսած ու համբերատար ոգւով կը սպասէ լսելով հանդերձ որ Պոլսոյ մէկ անկիւնը կ'ապրի ան յոյն օրիորդի մը հետ. ուրիշ Խօշմաթցի մըն ալ 23 տարիներէ ի վեր սպասելով կը սպասէ իր ամուսնին որ կը թափառի Սամսոնի և Մարզուանի շրջակաները, արհեստով հիւսն։

Բալու Ս. Ք. ՏԷՐՈՅԵԱՆ

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս յայտնի է, այն առանձին դէպքերի համար, երբ քաղաքագլուխը չի կարող քաղաքային խորհրդին նախագահել, Թիֆլիսում ընտրուած է իրաւասու Պ. Միքայէլ Շահ Պարոնեան. Ներկայումս Թիֆլիսի նահանգապետի պաշտօնատարը հաստատել է այդ ընտրութիւնը։

—Կիրակի, ապրիլի 25 ին, Թիֆլիսում տեղի ունեցաւ քաղաքային ձրի բուժարանի Կուկիայ բաժանմունքի բացման հանդէսը, քաղաքագլուխի, քաղաքային բըժիշկի, առողջապահական բժշկական մասի վերատեսչի, իրաւասուների և այլ անձերի ներկայութեամբ։ Բուժարանի նոր բաժանմունքը գտնւում է Ալէքսանդրովսկայա և Կաթոլիչեսկայա փողոցների անկիւնում, Մելքումեանի տան մէջ։

—Թիֆլիսի առեւտրական բանկի ակցիոներների ապրիլի 25 ի ընդհանուր ժողովը հաստատեց վարչութեան անցեալ տարուայ հաշիւը և այս տարուայ նախահաշիւը, որից յետոյ զբաղուեց ընտրութիւններով։ Խորհրդի անդամ ընտրուեցին՝ Ա. Մանթաշեան, Ե. Դաւիթով, Յ. Թայիրեան, Դ. Խարազեան, Գ. Յակոբեան և Գ. Փրիդոնեան (վերջինս ընտրուեց մի տարի ժամանակով՝ հանգուցեալ Յ. Ռոտինեանի տեղ)։ Վերստուգող Յանձնաժողովի անդամ ընտրուեցին՝ Ն. Աբրահամեան, Գ. Թաթուզեան և Ն. Բեհբութեան. դրանց անձնափոխանորդ ընտրուեց Տր. Բաբանասեան։ Ժողովը բանկի նախկին կառավարիչ Մ. Թամամշեանին նշանակեց տարեկան 2,000 րուբլի կենսաթոշակ։

—Բարիզի 1900 թուականի համաշխարհային ցուցահանդէսի մէջ Կովկասը կ'ունենայ իւր առանձին բաժանմունքը, որը տեղաւորուած կը լինի 24 քառակուսի սաժէն տարածութեան վրայ։

—Բարիզի համաշխարհային ցուցահանդէսին Կովկասից, ի միջի այլոց, մասնակցելու են նաեւ Թիֆլիսի և Քութայիսի նահանգների հողատէրերը, որոնք, բացի տեղական բնական բերքերից, ի ցոյց կը դնեն նաեւ տեղական գիւղատնտեսական զանազան բերքեր — գինի, պտուղներ, բուրդ, մետաքս, մետաքսեայ և բրդէ գործուածքներ եայլն։

—Կաւկազի ասելով, երկրագործութեան մինիստրութեան մէջ խնդիր է քննւում Թիֆլիսում 1901 թուականին այգեգործական բերքերի ցուցահանդէս բանալու։

—Վերջին օրերս Վլադիկաւկազում, Կազբէկ լրագրի ասելով, լուր է տարածուել, թէ Թերեքի շրջանի նաւթային բոլոր ազատ հողերը գնելու համար առաջիկայում այնտեղ պիտի հասնի Ջեմս Նորրինգի նաւթարդիւնաբերական բոլոր ընկերութեան (Հիւսիսային Ամերիկայում) ներկայացուցիչը։

—Վերջնականապէս մշակուած է Կովկասում աւազակութիւնը վերացնելու ծրագիրը։

—Կովկասի Կառավարչապետի ամուսին իշխանուհի Մ. Ֆ. Գալիցինան և Թիֆլիսի նահանգապետի պաշտօնակատար գընդապետ Ի. Ն. Սվեչինը Թիֆլիսում սպասւում են ապրիլ 25ին։

—Կովկասի կառավարչապետի հրամանով Բագուի գաւառապետ Լերեդեւն արձակուած է պաշտօնից և ծառայութիւնից։

—Վաղը, կիրակի, ապրիլի 25ին Աւճալեան փողոցի ժողովրդական ընթերցումների շէնքի մէջ տեղի կ'ունենայ հանրամատչելի ներկայացում հայերէն լեզուով։ Կը խաղան Սունդուկեանի Խաթաբալա կոմեդիան։

—Թիֆլիսի Վանքի աւագ եկեղեցու ծխականներից հաշուատեսներ էին ընտրուած՝ հոգեւոր իշխանութեան կողմից նշանակուած քահանայի նախագահութեամբ քննելու յիշեալ եկեղեցու ելից եւ մտից ու երեցփոխի հաշիւներն առհասարակ, և եկեղեցու շարժական ու անշարժ գոյքի մասին տեղեկագրելու։

Հաշուատեսները, ինչպէս իմանում ենք, իրենց գործը վերջացրել և քննութեան արդիւնքը մի յայտարարութիւնով ներկայացրել են հոգեւոր իշխանութեան։ Հաշուատեսները հոգեւոր իշխանութեան մատուցած յայտարարութիւնով խնդրում են վանքի ծխականների ժողով գումարել, որպէս զի իրենք իբրեւ հաշուատեսներ՝ ծխականներին իրենց քննութեան և հաշուատեսութեան արդիւնքը ներկայացնեն և ծանօթացնեն ծխականներին եկեղեցու հաշիւների և գոյքերի դրութեան հետ։

Քննութեան արդիւնքից երեւում է, որ Թիֆլիսի Հայոց աւագ եկեղեցին ամէն կերպ ողորմելի դրութեան մէջ է և խեղճ այդ եկեղեցու տարեկան եկամուտները 500 րուբլի դէնը չեն անցնում, եկեղեցին զուրկ է բարեզարդութիւնից, եկեղեցին ունի և հողեր, որոնք հետզհետէ մասնաւոր մարդկանց սեփականութիւն են դարձել և դառնում։

Քննութիւնից պարզ երեւում է, որ աւագ եկեղեցու եկամուտի պակասութիւնը, աղքատութիւնը պէտք է վերագրել հոգեւոր իշխանութեան անտարբերութեան և այն բէժիմին, որ առանց կոնտրոլի ընդունուած է գործերը վարել մեր Հայոց շատ հաստատութիւնների և եկեղեցապատկան կալուածների վարչութեան մէջ։

ԻԶՄԻՐԻ
ԱԶԳ. ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ ՇՈՒՐՋԸ

Անցեալները, Իզմիրի Ազգ. Հիւանդանոցին հաստատման պարագաներուն վրայ Mss ստորագրութեամբ յօդուած մը հրատարակուած էր Արեւելքի մէջ։ Ներկայիս կու գամ լրացնել զայն, քանի մը կէտերը ճշդելով։

70—80 տարի չափ առաջ Հաճի Հայրապետ Շահվէքիլեանին հաստատած հիւանդանոցին շէնքը՝ միայն մէկ սրահէ և մէկ քանի սենեակներէ կը բաղկանար. սրահին մէջ Ս. Լուսաւորչի մատուռը դրուած էր, ժողովուրդը կ'երթար համբուրել և ուխտը կատարել. իսկ այն սենեակներուն մէջ ալ 5—10ի չափ հիւանդներ կամ անկարողներ հազիւ կը պատսպարուէին. բոլոր եղածը այս էր։ Իսկ մատուռը, խորհրդարանը, քահանայից և պատահական հիւրերու համար սենեակները և ժողովասրահը, բոլորն ալ ետքէն շինուած են, այն պատուական անձին ձեռքով որ 40—50 տարի անձնուիրաբար աշխատած է, և Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցին շրջականերէն տեղ առնելով ընդարձակած է թէ՛ պարտէզը և թէ՛ բակը, հոգաբարձութիւնն ալ կատարելով մեծ խնայողութեամբ։

Այս անձը Մահտեսի Աւետիս Էքիզեանն է որ իր երկու եղբայրներուն հետ անցեալ դարուն վերջերը Իզմիրի հարուստներուն մէջ կարեւոր դիրք մը ունէր։

1825էն սկսեալ՝ Մեսրոպեան վարժարանի (*) հոգատարութիւնը անոնց ձեռքով կը կատարուէր, հարկաւ ուրիշ օգնականներով։ Նոյնպէս անոնց աշխատութեամբ շինուած են կամ գնուած են ազգային եկամուտներուն մեծագոյն մասը։ Ֆռանկաց թաղին Փրէնքխանէն, Զընկըլարա ըսուած Փրէնքխանէին կէսը, Մորթաքիա ըսուած խաները, որոնց մէջ քառասուն յիսուն անկարող ընտանիք կը բնակին, անոր մօտ մեծ պարտէզ մը, որ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն շինութեանը համար վաճառուեցաւ 4000 լիրայէն աւելի արժէքով. նոյն եկեղեցւոյն կից Սելվիլի խան կոչուած շէնքը և յարակից 20ի չափ մթերանոցներ և փուռը. Շահին խանը, ինչպէս նաեւ ասոր կից 20ի չափ մթերանոցներ և փուռ մը, որոնց ծախքին գումարը,—40,000 ֆիօրին որ 4500 լիրայէն աւելի կ'ընէ,—Թրիէսթէէն Պետրոս Ամիրա Նուսուֆեանը ղրկած էր 1845ի մեծ հրդեհին ժամանակը։

Մահտեսի Աւետիս Էքիզեանը 1825ին առեւտրական գործէ քաշուելով՝ իր անձը կը նուիրէ ազգային գործերուն։

1831ին Մանիսա կ'երթայ ընտանեօք, հոն տեղի եկեղեցին ի հիմանց շինել տալու. փառաւոր եկեղեցի մը կը կառուցուի, բակին մէջ առաջնորդարան մը և ասոր կից կոկիկ դպրոց մը, ծախքը տեղւոյն և Իզմիրի ժողովրդեան կողմէ հոգացուելով։ Եկեղեցւոյն օծումը կը կատարուի այն ատենուան Իզմիրի առաջնորդ Գաբրիէլ Սրբազանի ձեռքով. Խաչի տօնին օրը, բոլոր հաշիւները և գործերը կարգի դնելով, հոգաբարձուներուն կը յանձնէ, և տարի մը հոն բնակելէն ետքը Իզմիր կը վերադառնայ։

1835ին Մենեմէն կ'երթայ, դարձեալ ընտանեօք, այն տեղի եկեղեցին շինելու ի հիմանց. պատուական կոկիկ եկեղեցի մը կը շինուի բլրակի մը վրայ, պէտք եղած ստակը թէ՛ Իզմիրէն և թէ՛ ուրիշ տեղերէ ճարելով։ Եկեղեցւոյն բակը բարձրիկ մէկ քանի սենեակներ ալ շինել կու տայ ըստ հարկին գործածուելու։ Իսկ դպրոցին համար վարի թաղը՝ տուն մը կը յատկացնէ։ Ասկէ զատ, եկամուտ կը ճարէ թէ՛ եկեղեցւոյն և թէ՛ դպրատան. եկեղեցւոյն վարի կողմը վագըֆ ըսուած տեղը սենեակներ և փոքր տուներ շինել կու տայ և դարձեալ նոյն եկեղեցւոյն դիմացը փոքր գումարով կը գնէ մեծ արտ մը որ քիչ տարի ետքը մեծ արժէք կ'ունենայ։ Ասոր կից, լուսահոգի Տ. Գալուստ Քահանան որ շատ կ'ախորժէր Մենեմէնէ և բաւական օգնած էր եկեղեցւոյն շինութեան, իր բնակած տունը եկեղեցւոյն կը թողու։

Աւետիս Էքիզեան 1840ին Գասապա կ'երթայ դարձեալ ընտանեօք. այն տեղի ժողովուրդին մասնակցութեամբ և Իզմիրէն և ուրիշ տեղերէ ալ նպաստ հաւաքելով, առանց սիւնի քարուկիր կոկիկ եկեղեցի մը կը շինուի. այն ժամանակի Իզմիրի առաջնորդ Թագթագեան Պօղոս Եպիսկոպոսն ալ հոն գալով եւ մեծապէս օգնելով թէ՛ եկեղեցւոյն շինութեանը և թէ՛ դպրոցին, հոն կը մնայ, և օծումը կատարելէն ետքը միայն Իզմիր կը վերադառնայ։

1841-42ին Իզմիրի Ազգային Հիւանդանոցին հոգաբարձու ըլլալով, կը սկսի Աւետիս Էքիզեան անոր նորոգութեանը և պայծառութեանը հոգտանիլ։ Այն ժամանակն է որ մատուռը, խորհրդարանը, քահանաներու սենեակներ, եւն. շինուեցան։ Շատեր այն ժամանակ դիտողութիւն ըրին թէ «Իզմիրի Հայերը ժամանակ չունին ստակ ծախսելու, եղածով գոհանալ պէտք է. ազգը պարտական պիտի մնայ, մենք կարողութիւն չունինք հանգանակութիւն ընելու։» Եւ Մհ-ի Էքիզեան կը պատասխանէր անոնց. «Ես ամենեւին մէկէ մը ստակ չեմ ուզեր, կամաւոր տուողին բանելիք չունիմ, ինչ որ պակսի, քսակէս պիտի ծախսեմ»։ Եւ ըսածին պէս ընել յաջողեցաւ. մատուռը, խորհրդարանը և բոլոր պէտք եղածները և փոքրիկ բաղնիք մըն ալ շինել տալէն ետքը, եկամուտներ հաստատեց, քարաշէն փուռ մը ուր Հիւանդանոցին պէտք եղածները եփուելով վարձք ալ կ'առնուի, և չորս փոքրիկ տուներ որոնց եկամուտները հիմա կ'առնուին։ Յիշատակութեան արժանի է որ 1845ին, երբ Իզմիրի մեծ հրդեհին Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին բոլորովին մոխիր դարձաւ, այդ մատրան մէջ ժամերգութիւն կ'ըլլար. դուրսի բաւական մեծ բակը տախտակամած ծածկելով էրիկմարդոց յատկացուցին և եկեղեցին ալ կանանց։ Մինչեւ որ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն շինութիւնը եղաւ 1853ին, ութ տարի ժողովուրդը հոն աղօթեց։ Ժողովուրդը, որ առաջ դիտողութիւն կ'ընէր, շնորհակալութիւն յայտնեց այն պատուական անձին որ յանձն առնելով ամէն դժուարութիւն ի գլուխ հանած էր շինութիւնը, առանց որու պարտաւոր պիտի ըլլային

(*) Այս վարժարանի շինութեան համար բաւական օգնած է ժամանակին Անգլիոյ հիւպատոսարանին Ա. Թարգման Պապօեան Գրիգոր աղան։

բացօթեայ ժամերգութիւն կատարելու։ Այսպէս, տարիներով Հիւանդանոցին հոգաբարձութիւնը ստանձնեց վերջին աստիճան խնայողութեամբ, ամէն բան իր ձեռքով գնելով։

Զանց առնելով յիշել զանազան առիթներու մէջ իր բրած մասնաւոր նուէրները, ըսեմ միայն թէ հրաժարած ժամանակը փոքրիկ տուն մը շինելով Հայոց Թաղին կեդրոնը՝ 12-13 լիրա եկամուտով և տակը աղբիւրով մը Հիւանդանոցին նուիրեց, և մինչեւ մահը անոր եկամուտը առնելով Հիւանդանոցին մասնաւոր պէտք եղածը կը հոգար։ Մահէն ետքը 1868էն սկսելով, զաւակը յանձն առած էր հօրը կտակին համեմատ կատարելու։ Եւ որովհետեւ դեռ հօրը անուան վրայ էր շէնքը, պաշտօնական Թղթերով Ազգին անուան դարձուց։

***

Իզմիր, 1 մայիս

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ.— Բրէթորիայէն շաբաթօրուան թուականով կը հեռագրեն թէ քաղաքական կացութիւնը բարւոքած է։ Այն լուրը, թէ Նախագահ Պ. Քրիւկէր մօտերս պիտի տեսնուի անգլիական գոմիսէր Պ. Միլնէրի հետ, ցոյց կու տայ որ բանակցութեան հիմ մը արդէն ոլորուած է։ Կ'ըսուի թէ այս տեսակցութիւնը կարգադրուեր է Օռանժի հանրապետութեան նախագահին հրաւէրով և Բարեյուսոյ Գլուխին Նախարարապետն ալ բարոյապէս ոյժ տուեր է։ Տեսակցութեան վայրը՝ Պլէօմֆոնթայն՝ չէզոք երկիր մը ըլլալով, Խորհրդարանը արտօներ է այդ տեսակցութիւնը։ Կը յուսացուի թէ այդ տեսակցութիւնը պիտի յաջողի։ Թնդանօթաձիգ այն զինուորները որոնց Բրէթորիայէն մեկնիլը ծանուցինք երէկ, պիտի հաստատուին Եոհաննէսպուրկի նոր ամրոցին մէջ։

—Կաաբմն շոգենաւը ութ սպայով եւ 495 զինուորով, որոնց մեծ մասը հետեւակ և թնդանօթաձիգ, անցեալ շաբթու Լոնտոնէն ճամբայ ելեր է դէպի Բարեյուսոյ Գլուխը։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ.— Հոնկ-Քոնկէն (Փիլիպպեանցիներու աղբիւրէ) մայիս 12 թուականով կը հեռագրեն թէ բոլորովին սխալ է այն լուրը որուն համաձայն իբրեւ թէ Փիլիպպեանց ազգային ժողովը կը խորհրդակցի ամերիկեան յանձնաժողովին առաջարկութիւններուն վրայ։ Հեռագիրը կը յարէ թէ ազգային ժողովը չի կրնար խորհրդակցիլ, որովհետեւ երեսփոխանները գաւառներուն մէջ են և կռիւը կը վարեն։ Ընդհանուր կարծիքը սա է թէ բանակցութիւնները պէտք է իրենց հիմ ունենան Փիլիպպեանց անկախութեան բացարձակ ճանչումը։ Օթիս զօրավարը խիստ հսկողութիւն մը կատարել կու տայ Մանիլայէն ղրկուած նամակներու և ծրարներու վրայ։ Շոգենաւ նստող ուղեւորները, այր թէ կին, նախ խուզարկութեան մը կ'ենթարկուին։ Լօութըն զօրավարը պարտաւորուեցաւ Մանիլա դառնալ։ Զինչինատիի զօրագունդը ըմբոստացաւ. չորս հարիւր կամաւոր ձերբակալուելով բանտ տարուեցան։ Փիլիպպեանց զօրավարներէն Մաշալար, որ Լակունա-Պէյի մէջ կը հրամայէ, ետ մղեց ամերիկեան զինուորները։ Փիլիպպեանց զօրավարներէն Թրիաս իր հրամանին տակ գտնուած բնիկներով պաշարած է Մանիլա քաղաքը։ Մանիլայի հիւանդանոցները հիւանդներով լեցուած են, որով ամերիկեան զինուորական իշխանութիւնները մասնաւոր տուներ վարձեցին հիւանդները տեղաւորելու համար։

—Մանիլայէն կը հեռագրեն Նիւ Եորք Հէրըլտի թէ Լօութըն զօրավարը ետ մղեր է ապստամբները որոնք ամրացած էին զօրաւոր ամրութիւններու ետին՝ Սան-Իլտէֆոնզոյի մէջ։ Ամերիկացի մը վիրաւորուեր է։

—Մատրիտ հասած պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Փիլիպպեանց բնիկները յարձակեր են Զամպոանկայի սպանիացի զինուորներուն վրայ, բայց ետ մղուեր են։ Սպանիացի Մոնթէրօ զօրավարը, երկու սպայ ու երեք զինուոր վիրաւորուեր են և զինուոր մըն սպաննուեր է։ Ապստամբները կտրեր են Զամպոանկայի ջուրի ճամբան։ Սպանիացի զինուորները Զամպոանկայէն հեռանալու համար ամերիկեան զինուորներու հասնելուն կը սպասեն։

—Ուաշինկթընէն առջի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ զօրավար Օթիս թոյլ տուեր է Ակուինալտոյի որ յանձնաժողով մը ղրկէ Մանիլա, հաշտութեան պայմաններուն վրայ ամերիկեան յանձնաժողովի մը հետ բանակցելու համար։

—Ամերիկեան քաղաքային յանձնաժողովին նախագահ Պ. Շուրման կը հաղորդակցի Փիլիպպեանց ներկայացուցիչ Արկուէլէզի հետ։ Պ. Շուրման ապահովութիւն տուած ըլլալով թէ մօտալուտ հաշտութիւն մը պիտի կնքուի, ըստ այնմ տեղեկագրեր է Ուաշինկթըն, սակայն ամերիկեան զինուորականները չեն հաւատար Փիլիպպեանց այս առաջարկութիւններուն՝ զորս ձգձգողական քաղաքականութիւն մը կը համարին, և իրենց կարծիքին նայելով զէնքով յաղթութիւն մը աւելի արդիւնաւոր պիտի ըլլայ։

—Օթիս զօրավարը ճակատամարտի յատակագիծ մը կը պատրաստէ եղեր Պաքոլոբի երկիրը արշաւելու և բնաջինջ ընելու և կամ գերի վարելու համար հոն հաւաքուած ապստամբներուն մեծագոյն մասը։

—Տուէյ ծովակալն ալ չատ յոգնած ըլլալով արտօնութիւն ստացեր է թշնամութիւնները դադրելէն և հաշտութեան բանակցութիւնները աւարտելէն առաջ Ամերիկա վերադառնալու։ Կ'ըսուի թէ ծովակալը պիտի կրնայ Նիւ Եորք գտնուիլ յուլիս 4ին, ամերիկեան ազգային տօնին օրը։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Բէքինէն երեքշաբթի թուականով կը հեռագրեն Թիւթէյրի թէ չինական կառավարութիւնը ծանուցագրով մը մերժեր է Ռուսիոյ պահանջումը՝ որ է Մանչուրիոյ երկաթուղին ուղղակի միացնել Բէքինի երկաթուղիին հետ։

ՄԱՌՇԱՆ ՀՐԶԱՐԱՊԵՏԸ.— Ֆրանսայի Նախարարաց Խորհուրդը առջի օրը Ելիզէի մէջ գումարում մը ունենալով Պ. Լուպէի նախագահութեամբ, որոշեր է ծրագիրը այն հանդէսներուն որոնք պիտի տրուին ի պատիւ Մառշանի արշաւախումբին։

Մառշան և իր ընկերները պաշտօնապէս Թուլոնի մէջ պիտի ընդունուին։ Երբ Բարիզ հասնին, պատերազմական, ծովային ու գաղթային նախարարութեանց ներկայացուցիչները և զինուորական ակումբին վարչական Խորհուրդին անդամները պիտի դիմաւորեն զանոնք։

—Պ. Ժորժ Թիէպօ որ Տռաբօ լրագրին կողմէ Մառշանի ոսկի շքադրամ մը նուիրելու համար Ճիպութի գացած էր, նամակ մը ուղղելով հազարապետին՝ ծանուցեր է իր ժամանումը։ Մառշան Ատտիս-Ապապայէն նամակով մը շնորհակալութիւն յայտներ է Պ. Ժորժ Թիէպոյի։

ՎԱԼԼԱՏՈԼԻՏԻ ՇՓՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Վալլատոլիտի (Սպանիա) շփոթութիւններուն վրայ նորագոյն տեղեկութիւններ կը հաղորդեն երէկ իրիկուան թղթաբերով առնուած եւրոպական լրագիրները։ Ինչպէս ծանուցինք, կռիւին շարժառիթը եղած է վիճաբանութիւն մը՝ ուսանողի մը և զինուորական վարժարանի աշակերտի մը միջեւ. այդ պատճառով սիրտքին մէջ ուսանողներու խումբ մը սուլեր է զինուորական վարժարանի աշակերտները, բայց միւս հանդիսատեսները միջամտելով կռիւին առաջքը առեր են։ Յետոյ զինուորական վարժարանի աշակերտներու վարժարան վերադառնալու ատեն, ուսանողները նորէն սկսեր են թշնամական ցոյցեր ընել անոնց դէմ։ Ուսանողները գաւազաններով ու աթոռներով կռուեր են, իսկ միւսները իրենց սուրերով։ Այդ միջոցին վաճառատուները փակուեր են։ Սպաները եւ ուսուցիչները հասնելով վարժարան առաջնորդեր են զինուորական աշակերտները։ Քիչ մը վերջը նորէն կռիւը սկսեր է. այս անգամ բազմաթիւ գործաւորներ ալ միացեր են ուսանողներուն։ Ոստիկան-զինուորները հասնելով բարեկարգութիւնը վերահաստատեր են։ Բազմաթիւ վիրաւորներ կան որոնց մէկը բաւական ծանր։ Վալլատոլիտի քաղաքապետութեան Խորհուրդը պիտի պահանջէ պաշտօնանկ ընել տեղւոյն կառավարիչը և զինուորական հրամանատարը։ Վերջին լուրի մը նայելով պաշարման վիճակը վերցեր է։

ԱՆԳԼԻՈՅ Ուէսթ-Մոնմաութ գաւառակին պահպանողականները առաջարկեր են տօքթ. Ճէյմսընի որ երեսփոխանութեան համար իրենց ընտրելին ըլլայ Սըր Ուիլեըմ Հարքորթի դէմ։ Տօքթ. Ճէյմսըն թէեւ չէ մերժեր, սակայն ըսեր է թէ հարաւային Ափրիկէէն վերադառնալէն ետքը նոյն նահանգին մէջ ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ և անկէ ետքը որոշում պիտի տայ թէ կ'ընդունի՞ կամ ոչ։

—Սէնթ-Հէլէնի մէջ (Լանքաշիր) անցեալ ուրբաթ պատահած հրդեհի մը հետեւանքով քիմիական պատրաստութեանց գործարանի մը մէջ պայթում տեղի ունենալով ամբողջ շէնքը կործաներ է և քաղաքին բոլոր շէնքերը վնասուեր են։ Չորս դիակներ գտնուեր են անճանաչելի։ Բազմաթիւ գործաւորներ վիրաւորուեր են։ Եղած վնասը հարիւր հազար անգլիական ոսկի կը հաշուուի։

ՍՊԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը հրամայեր է քննութիւն մը կատարել այն խոշտանգումներուն համար որոնց կ'ենթարկուին Պարսէլոնայի Մոն Եուիչ ամրոցին մէջ բանտարկուած ծայրայեղականները։

ԷԼՊԱ-ՌԷՆԻ ՋՐԱՆՑՔԸ.— Պէրլինէն կը գրեն թէ սպայակոյտը վերջապէս պիտի կրնայ խօսք հասկցնել չինական ազնուականներուն որոնք կ'ընդդիմանան Էլպա-Ռէնի ջրանցքին շինութեանը։ Ատոնք բուռն պայքար մը կը մղեն այդ ծրագրին դէմ. սակայն պատերազմական նախարարութիւնը որոշած է որ այդ ջրանցքը անհրաժեշտ է զինուորական տեսակէտով, հետեւաբար եղած ընդդիմութիւնը յաջողելու յոյս չունի, քանի որ իրենք իսկ ինքզինքնին ջերմ պաշտպան կը ներկայացնեն բանակին։ Պատերազմական Նախարարը յայտարարած է թէ պատերազմի ատեն խիստ կարեւոր է որ ջրանցքի մը միջոցաւ հաղորդակցութիւն մը ըլլայ Պէրլինի և Ռէնի միջեւ։ Նախարարը յիշեցուցեր է թէ 1870ին Մոլթքէ քանի անգամներ գանգատած էր երկաթուղիներու անբաւականութենէն և թէ զինուորական իշխանութիւնները եթէ կրցած ըլլային օգտուիլ Մարն-Ռէնի ջրանցքէն Բարիզի պաշարումը քանի մը շաբաթ առաջ տեղի պիտի ունենար։ Պատերազմական Նախարարը ըսեր է նաեւ թէ պատերազմի ատեն ռազմամթերքներու և վիրաւորներու փոխադրութիւնը ջրանցքին միջոցաւ աւելի դիւրին պիտի ըլլայ քան թէ երկաթուղիով։ Զինուորական լրագիրներն ալ նպաստաւոր կը խօսին Էլպայէն Ռէնէն շինուելիք ջրանցքին համար, հետեւաբար այդ ծրագրին ընդունելութիւնը խիստ հաւանական կը նկատուի։

ՊՈՐԹՈՒԿԱԼ.— Պորթուկալի թագաւորը ու թագուհին ուրբաթ օրը այցելեր են Լիզպոնայի առջեւ կեցող անգլիական նաւատորմիղը։ Մաճեսթիք զրահաւորին մէջ սեղան մը տրուեր է ի պատիւ նոյին վեհափառութեանց։ Հետեւեալ օրը Պորթուկալի ծովային նախարարութիւնը սեղան մը տուեր է ի պատիւ անգլիացի նաւային սպաներուն։ Կիրակի օրը անգլիական նաւատորմիղը մեկներ է։

—Առջի օր Լիզպոնա ժամաներ է գերմանական նաւատորմիղը։ Թագաւորը ու թագուհին նոյն օրը այցելեր են գերման մարտանաւերը։

ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Հռոմէն երեքշաբթի թուականով կը հեռագրեն թէ քանի գիւղախումբերու մէջ ձերբակալուեր են բազմաթիւ չարագործներ ու անոնց համախոհները որոնք քանի մը տարիներէ ի վեր գիւղերը կ'ասպատակէին։ Համայնքներու քանի մը վարչութիւններ՝ չարագործներու ազդեցութեանը տակ գտնուած ըլլալնուն համար՝ լուծուեր են։

ԿՈՒԲԱ.— Ամերիկացի մեծ հողագործ մը երկար յայտարարութիւն մը հրատարակեր է Նիւ Եորքի մէջ, ըսելով որ Կուպայի ներքին մասերը աւազակներու ձեռքը կը գտնուին, թէ անհատական ստացուածքները չեն պաշտպանուիր և թէ Սպանիացիներուն մեկնելէն ի վեր կացութիւնը բնաւ բարւոքած չէ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԲԱՆԱԿԸ.— Վիլհէլմ կայսրը որոշեր է որ սեպտեմբերի մեծ ռազմափորձերուն ատեն իր բանակետղը Սթրազպուրկի մէջ գտնուի։ Այդ ռազմափորձերուն պիտի մասնակցին ամէնէն կարեւոր երեք զօրաբանակները։ Օտարազգի զինուորական բազմաթիւ սպաներ ալ ներկայ պիտի գտնուին։ Վիլհէլմ Բ. նոյն միջոցին Սթրազպուրկի իր պալատը պիտի բնակի։ Վիլ-տը-Բաուի օթէլին մէջ տասնըհինգ օրուան համար յարկեր պատրաստուած են կայսեր հետեւորդներուն և օտարազգի սպաներուն համար։

—15րդ զօրաբանակին հրամանատար պիտի կարգուի 9րդ զօրաբանակին (Շլէզվիկ-Հոլշթայն) հրամանատար զօրավար Ֆոն Մասով փոխանակ պարոն Ֆոն Ֆալքէնշթայնի որ յանկարծամահ եղաւ։

ԼՈՐՏ ՌՈԶԲԵՐԻ ԵՒ ԱԶԱՏԱԿԱՆՆԵՐԸ.— Սթանտըրտ կ'իմանայ թէ ազատական կուսակցութեան անդամներէն մէկ քանին ծանուցեր են Լորտ Ռոզպըրիի թէ գոհ չեն իր վերջին ճառէն և կը յուսան որ Լորտը մօտերս բացատրութիւն մը տայ ազատական քաղաքականութեան սկզբունքներուն վրայ։

ՍԵՐՊԻԱ.— Պելկրատէն շաբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Աղեքսանդր թագաւորը Քոտունովայի մէջ իր ուղեւորութիւնը կը շարունակէ և ժողովուրդին կողմէ համակրական ցոյցերով կ'ընդունուի։ Թագաւորը անցեալ հինգշաբթի Պոկովացի վանքը հասնելով ընդունուեր է եպիսկոպոսին և տեղւոյն զինուորական հրամանատարին կողմէ։ Աղեքսանդր թագաւորը գիշերը նոյն վանքին մէջ անցուցեր և հետեւեալ օրը Վալիէվօ գացեր է ուր քաղաքապետին ճառին պատասխանելով ըսեր է. «Երբ 1897ին յայտարարութիւնս հրատարակեցի, իմ ծրագիրս պարզելով, վստահ էի թէ ժողովուրդը զիս պիտի հասկնայ և պիտի աջակցի ինծի։ Եթէ Սերպիա ազգային գաղափարներ չունենար, եթէ իր քաղաքական ու տնտեսական բոլոր պարտքերը կատարած ըլլար, պիտի կրնար դուրս քաղաքական խնդիրներու լուծումովը զբաղիլ. բայց որովհետեւ Սերպիա տակաւին առկախ մնացած կարեւոր խնդիրներ ունի լուծելիք և սերպ ժողովուրդին ապագան իր միաբանութեանը մէջ կը կայանայ, ուրեմն ամէնէն կարեւորը ու առողջականն է լուրջ և անվհատ աշխատութիւն մը։ Այդ է իմ ստանձնած գործս և անոր իրականացման միայն կ'աշխատիմ»։ Ժողովուրդը «կեցցէ»ներով ողջուներ է վեհապետին այս ճառը։ Աղեքսանդր թագաւորը հետեւեալ օրը Իւժիցէ գացեր է և անկէ Շապաց։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Համեմատականի քուէարկութենէն ընտրուեցան նաեւ հինգ ընդդիմադիրներ, որոնց մէջ կայ Պ. Ցանքով, Զանքովեաններու կուսակցապետը։ Սոպրանիէն որ վերջապէս կազմուած է կը բաղկանայ կառավարութեան կուսակից 96 անդամներէ և 60 ընդդիմադիրներէ։ Հաւանական կը նկատուի թէ մէկ քանի ընդդիմադիրներու ընտրութիւնները ջնջուին։

ՄԱՏԱԿԱՍՔԱՐ.— Շաբաթ օրը Մարսիլիա հասած վերջին թղթաբերով տեղեկութիւն առնուած է թէ կղզիին կացութիւնը լաւ է և կարեւոր դէպք չէ պատահած։ Բրինձի բերքը առատ է։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Բարիզէն ուղղուած հեռագիր մը բոլորովին կը հերքէ անգլիական լրագրի մը այն լուրը թէ Բէքինի ֆրանսական դեսպան Պ. Բիշոն ձեռնարկներ բրած ըլլայ արգիլելու համար Իտալիոյ գործը Չինու մէջ։ Հեռագիրը կը յարէ թէ Պ. Բիշոն ո և է ձեռնարկ չէ բրած, որովհետեւ եթէ այնպէս ընէր բոլորովին հակառակը գործած պիտի ըլլար Բարիզէն իր ստացած հրահանգներուն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՉԻՆՈՒ ՄԷՋ.— Քէօլնի Վոլքսձայթունկ լրագիրը նամակ մը կը հրատարակէ թէ գերման կառավարութիւնը նկատելով որ Չինու մէջ իր ունեցած գաղթավայրին շուրջը ապահովութիւն չկայ, առաջարկեր է զինուորական խումբ մը կազմել Բէօմէր ճարտարագէտին արշաւախումբին ընկերանալու համար. բայց գերման կառավարութիւնը այս միջոցիս անպատեհ նկատեր է այդ կարգի արշաւախումբի մը կազմութիւնը, թէեւ Բէքինի գերման դեսպանը նպաստաւոր կարծիք յայտներ էր։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ Երեսփ. Ժողովը երկուշաբթի օրը մեծամասնութեամբ ընդուներ է Ժողովին ներքին կանոնագիրը վերաքննելու ծրագիրը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ մօտերս պիտի հրատարակուի անգլօ-գերման դաշնադրութիւնը՝ Ափրիկէի մէջ Պորթուկալի ունեցած գաղթավայրերու բաժանման համար։ Կ'ըսուի թէ այդ դաշնադրութիւնով Գերմանիա գործելու կատարեալ ազատութիւն կու տայ Անգլիոյ՝ Թրանսվալի և Տէլակոայի ծովածոցին մէջ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Զարայէն (Տալմացիա) կը հեռագրեն թէ երկուշաբթի առտու քանի մը գիւղերու մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցումներ զգացուելով հինգ երկվայրկեանի չափ տեւեր են։ Քանի մը հոգի վիրաւորուեր են։ Վնասներ ալ պատահած են։ Կէս օրին նորէն ցնցումներ զգացուեր են։ Ժողովուրդին մէջ մեծ խուճապ կը տիրէ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իւլայի Ա. աստիճան տրուեցաւ Իզմիրի երեւելիներէն Ուշշագիզատէ Սատըք պէյի։ Իւլայի Բ. աստիճան՝ Քաղաքապետութեան վճռակագրութեան դիւանին տնօրէն Ահմէտ Միտհատ էֆ.ի։ Սալիսէի աստիճան՝ Սիլիվրիի գայմագամ Մուհիէտտին պէյի։

—Գ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Յունաց Պատրիարքարանին Սինոդին անդամ Էֆէսոսի մետրապոլիտ Տ. Կոնստանդիանոս Աղեքսանտրիտի։ Գ. կարգի Մէճիտիէ՝ Էտիրնէի աւստրիական հիւպատոս Պ. Միքքէնի։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդը իր առջի օրուան նիստին մէջ որոշեր է Ուղերձ մը մատուցանելով Վեհ. Սուլթանին, երախտագիտութիւն յայտնել այն շնորհներուն համար զորս Ն. Վեհափառութիւնը և կայս. կառավարութիւնը ամէն ատեն կ'ընեն Յունաց Պատրիարքարանին և Յոյն ազգին համար։ Այդ ուղերձը պատրաստուած ըլլալով, Լողոթէթ պէյի յանձնուած է կայս. պալատ մատուցանելու համար։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Պէրլինէր Թակէպլաթ խօսելով այն գերման մասնախումբին վրայ որ մինչեւ Պաղտատ շինուելիք երկաթուղիին համար տեղւոյն վրայ քննութիւն պիտի կատարէ, կ'ըսէ. «Իրաւ չատ հաճելի բան մըն է մտածել թէ Եփրատի ու Տիգրիսի միջեւ գտնուած երկիրը, ուր հաւատքը դրած է մարդկութեան օրրանը՝ Դրախտը, առեւտուրի համար պիտի բացուի գերմանական նախաձեռնութեան ոգիին շնորհիւ։ Վերջին դարուն կէսէն ի վեր գիտական տեսակէտով Միջագետաց մէջ խուզարկութիւններ կը կատարուին, մանաւանդ հաւաքելու համար հոն գտնուած սեպաձեւ գրութիւններու գանձերը։ Այսօր Անատոլուի մէջ ձեռք բերուած նիւթական յաջողութիւնները քաջալերութիւն մը կ'ըլլան նոյնը փորձելու Միջագետաց մէջ։ Երկրին մէկ մեծ մասը միշտ չատ յարմար է գարիի և ցորենի արտադրութեան որոնք Անգլիա կ'արտածուին։ Եթէ յաջողին վերահաստատել ոռոգման այն դրութիւնը որ հին ատենները երկրին զարգացումը առաջ բերած է, աւելի գոհացուցիչ արդիւնքներ ձեռք պիտի բերուին»։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութիւնը վերսկսաւ հրատարակել իր ամսական հաշուեցոյցը զոր ժամանակէ մը ի վեր դադրեցուցած էր։ Այս անգամ հրատարակուած է մարտ ամսուան հաշուեցոյցը, ուրկէ կ'երեւայ թէ Թողեալ վեց հասոյթները նոյն ամսուն արտադրած են 89,403 օսմ. ոսկի 96, մինչդեռ 1898ի մարտ ամսուն 101,009 ոսկի 59 էին։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ վարչական Խորհուրդը, կ'ըսէ Մոնիթէօր, որոշեր է մարտ 1էն սկսեալ արգիլել այն փոխատուութիւնները զորս իր սնտուկը կ'ընէր՝ Ընկերութեան բաժնեթուղթերը աւանդ առնելով և տոկոս մը ստանալով։ Վարչական Խորհուրդը նկատած է թէ այդ գործողութիւնը բաւական շահաւոր չէ և թէ միւս կողմէ արգելք կ'ըլլայ շոգենաւերու երթեւեկութեան ալ, որ Ընկերութեան միակ նպատակն է։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Զալաքոսթա առջի օրը Ֆէնէր երթալով տեսակցեցաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը լուր առաւ թէ Կիպրոսի մէջ տասը օրուան քարանթինա որոշուած է Կարմիր ծովէն եկած նաւերուն համար, առանց հաշուելու անոնց ուղեւորութեան տեւողութիւնը։

ԱՏԱՂՁԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑ.— Վախճանեալ Տիլավէր փաշայի որդին, Ռէուֆ պէյ, անցեալները արտօնութիւն ուզած էր ատաղձներու յատուկ քարուկիր մթերանոց մը շինել՝ հրդեհներու աւերումէն զերծ պահելու համար։ Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակը, առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան յանձնարարութեամբ, խնդիրը քննած և աննպաստ կարծիք յայտնած էր նոյն ծրագրին դէմ։ Նախարարաց Խորհուրդն ալ նկատելով որ Առեւտրական Սենեակին դիտողութիւնները արդարացի են, որոշած էր մերժել Ռէուֆ պէյի խնդրագիրը։ Վերջերս խնդրարկուն կրկնած է իր աղերսագիրը, դիմելով Ներքին գործոց Նախարարութեան, որ խնդիրը յանձնած է առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան։ Հանրօգուտ շինութեանց Խորհուրդը խնդիրը քննելով պատճառ մը չէ գտեր իր նախորդ որոշումը ետ առնելու։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Կիրակի օրը հարիւր իսլամ գաղթականներ Իզմիր ժամաներ են և երկուշաբթի ալ եօթը հարիւր։

ԽՈԶԱԿ.— Եւրոպայէն առնուած լուրերու նայելով այս տարուան խոզակները չատ լաւ են։

ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ ՀՐԴԵՀ.— Իզմիրէն կը գրեն թէ շաբաթ առտու Բօսիթօն սրճարանէն, քարափին վրայ, հրդեհ ծագելով կիցը գտնուած երգեցիկ սրճարանն ալ բռնկեր է։ Երկուքն ալ այրեր են։ Եղած վնասը 3000 ոսկի կը հաշուուի, զոր պիտի կրեն Իւնիոն տը Բառի, Ֆէնիքս և ապահովագրական ուրիշ Ընկերութիւններ։

ՍԵՐՊ կառավարութիւնը Ս. Սավա պատուանշանին Բ. աստիճանը տուած է Խարբերդի ու Տիարպէքիրի դատական քննիչ Ալի Րիզա էֆ.ի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանին գործածութիւնը։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Ճիտտէէն կը հեռագրեն թէ երեքշաբթի օրն ալ ժանտախտէ դէպք չէ պատահեր։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ.— Պետական ու նախարարաց Խորհուրդներուն որոշմամբ որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, նոր դրոշմաթուղթ մը հաստատուած է՝ Պետական Խորհուրդին և նահանգաց իտարէի ժողովներուն մէջ տեսնուած կառավարական պաշտօնեաներու դատերուն համար։ Այդ դրոշմաթուղթը պիտի գործածուի Ատլիէի դատարաններուն մէջ գործադրուած դրութեան համաձայն և հասոյթը պիտի յատկանայ Բ. Դրան Թէզհիլաթի սնտուկին։

ՀԱՆՔԵՐԸ.— Օսմ. երկիրներու մէջ հանքերու մասին խուզարկութիւն կատարելու պաշտօնով կարգուած յանձնաժողովին կազմութիւնը վաւերացաւ կայս. Իրատէով։ Այդ յանձնաժողովին պիտի ընկերանայ գերման ճարտարագէտ Պ. Վայս։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ ԱՂԲԻՒՐԸ.— Գերմանիոյ կայսեր կողմէ Կ. Պոլսոյ մէջ շինուելիք աղբիւրը որոշուած է կառուցանել Սուլթան Ահմէտի հանրային պարտէզին ետեւի կողմը։ Այդ առթիւ նոր վանդակորմեր պիտի դրուին պարտէզին շուրջը։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.— Ճիտտէէն երեքշաբթի թուականով կը հեռագրեն թէ ութ հազար ուխտաւոր դէպի Միջերկրական ճամբայ ելեր են։ Տակաւին հինգ հարիւր հոգի ալ կան դէպի այն կողմը ուղեւորելիք։ Ասոնց երկու հարիւրը Թուրք և երեք հարիւրն ալ զանազան ազգեր են։ Վեց հազար ուխտաւոր ալ դէպի Հարաւ ճամբայ ելեր են։ Ճիտտէի մէջ դեռ ութ հազար հոգի կան՝ մեծ մասամբ Ճաւացի։

—Թորսինայէն ալ նոյն թուականով կը հեռագրեն թէ 6420 Թուրք և 577 եգիպտացի ուխտաւորներ քարանթինա կը սպասեն։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Ժամանակէ մը ի վեր, կ'ըսէ Թաճիսրամոս, հարստանալու նպատակով Լիբանանի բնակիչներէն շատերը Ռուսիա և Ամերիկա գաղթելու փափաք մը ունին և մէկ կողմէ կ'երթան։ Ասոնց ձգած քաղաքները, գիւղերը և բարեբեր հողերը աւերակ կը դառնան։ Այս կացութիւնը ուշադրութեան արժանի է։ Արտերը և թթենիները անխնամ մէջ են։ Ժամանակ մը Լիբանան առաջին տեղը կը գրաւէր շերամաբուծութեան մէջ։ Այս գաղթումին առաջքը եթէ ժամանակին չառնուի, կը յարէ Թաճիսրամոս, և եթէ այսպէս շարունակէ, շերամաբուծութիւնը և մետաքսագործութիւնը չատ պիտի իյնան։

ԱՆԳԼԻՈՅ առեւտրական սենեակները, ինչպէս ծանուցինք, առաջարկած էին կայս. կառավարութեան՝ հարկ եղած դիւրութիւնները ընծայել օսմ. երկիրներու մէջ շինուելիք երկաթուղիներու, քարափներու և զանազան հանրօգուտ շինութեանց անհրաժեշտ գործիքները ու մեքենաները մատակարարելու մասին։ Այս անգամ Անգլիոյ առեւտրական սենեակներէն մէկը նոյն առաջարկութիւնը կրկնելով, նաեւ մանրամասն տեղեկագիր մը ղրկեր է Անգլիոյ գործարաններուն մէջ այդ կարգի իրեղէններու պատրաստութեան եղանակին վրայ։

ԵԷՄԷՆԻ Ասիր գաւառը քննիչ մասնախումբ մը ղրկուեր է անոր երկրագործական ու տնտեսական տեսակէտով զարգացմանը մասին հարկ եղած քննութիւնը կատարելու և արդիւնքը տեղեկագրելու համար։

—Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղը նկատողութեան առած է Եէմէնի բարենորոգմանց յանձնաժողովին մէկ տեղեկագիրը որով կ'առաջարկէ դատաստանի ենթարկել Ճէպէլը Հարրազ գաւառակին նախորդ գայմագամ Մէհմէտ Րէուֆ պէյը՝ իր պաշտօնին ընթացքին համար։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դիւանը հրահանգ ղրկելով զօրաբանակաց կեդրոնները, ծանուցեր որ շարժուն հիւանդանոցներ շինուին, որպէս զի երբ զօրախումբ մը առժամաբար տեղ մը ղրկուի, անոր հետեւին։

ՔԱՐԱՓՆԵՐՈՒ ընկերութեան պարտաթուղթերէն ունեցող անձ մը Նէա Էֆիմէրիսի մէջ Նամակ մը հրատարակելով բացատրած է թէ այդ պարտաթուղթերը, որոնք նախապէս հինգ հարիւր Փր.ի հրապարակ հանուած էին, յետոյ ինչ պատճառաւ բաւական ինկած են։ Նամակագիրը այդ անկումը կը վերագրէ Ընկերութեան զանազան պարագաներուն։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍԸ Պետական Խորհուրդին յանձնեց Սըր Ա. Պարթլէյի ծրագիրը որով մենաշնորհ կ'ուզէ Իզմիրի ու Մէլանիկի մէջ ելեկտրական լոյս գործածելու և ելեկտրաշարժ թրամուէյներ բանեցնելու համար։ Պետական Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղը նկատողութեան առած է այդ ծրագիրը։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ որոշեց բժշկական քննութեան և անասնաբուժութեան տուրքէ զերծ պահել՝ ներքին արտադրութենէ անասուններու մորթերը, երբ օտար երկիրներ ղրկուին։ Մեծ-Եպարքոսը այս որոշումը հաղորդեց պատկանած պաշտօնարաններուն։

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ.— Նկատելով որ Պոլսոյ կողմի քարափներուն շինութեանը պատճառով Շիրքէթի շոգենաւերը դժուարութիւն կը քաշեն Գարաքէօյի կամուրջին մօտենալու, որոշուեր է այդ շոգենաւերուն համար ուրիշ երկու նաւամատոյց շինել. նաեւ մաքսատան առջեւ գտնուած երկու խարսխանիշերը անկէ վերցնել։

ԱՆՏԻՈՔԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆԸ.— Յունաց Պատրիարքին Սինոդին անդամներէն Գարաֆէրիէի մետրապոլիտը, Երուսաղէմի պատրիարքական փոխանորդը և Կ. Պոլսոյ պատրիարքարանի գործակատարը, առջի օրը, Մեծ-Եպարքոսին և դատական ու կրօնական գործոց Նախարարին հետ տեսակցութիւն մը ունեցան՝ Անտիոքի պատրիարքական ընտրութեան գործին համար։

ՄԱԽՍՈՒՍԷՆ.— Մոնիթէօռ Նամակ մը հրատարակած է թէ Կ. Պոլսոյ և Մուտանիայի միջեւ երթեւեկող շոգենաւերուն մէջ ուղեւորները չատ անհանգիստ կ'ըլլան։ Նամակը կը յարէ թէ չորս պարապ պնակի, չորս պատառաքաղի տասը Փր. առնուած է և թէ այդ առթիւ եղած բողոքները անլսելի մնացած են։

ՍԵՐԼՔՁԻ մէջ յարմար տեղեր զօրանոցներ պիտի հաստատեն։

Պ. ՆԷԼԻՏՈՎ, Հռոմի ռուսական դեսպանը, երէկ մայրաքաղաքս եկաւ Մէսաժըրիի շոգենաւով։ Խարիճիէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ, Բ. Դրան արտաքին Թղթակցութեանց քարտուղարի օգնական Էմին Պէյ պէյ, Ռուսիոյ ու Ֆրանսայի դեսպանատանց Ա. թարգմանները և Սեւ Լերան դեսպանը շոգենաւ երթալով բարի գալուստ մաղթեցին Կ. Պոլսոյ ռուսական նախորդ դեսպանին։

ՆՈՐ ԶԻՆՈՒՈՐ.— Մախսուսէի Հասան Փաշա շոգենաւը երէկ Սեւ ծովի զանազան նաւամատոյցներէն մայրաքաղաքս բերաւ 570 նոր զինուորներ։

ՄԱԼԹԷՓԷԻ, Բէնտիքի, Թուզլայի, Տարճայի և շրջակայ գիւղերուն մէջ բալի եւ կեռասի ծառերուն և սոխերուն վնասող տեսակ մը թրթուր երեւան ելած է։ Սապահ այս առթիւ ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ որոշեր է պաշտօնեայ մը ղրկել Ատարազար, քննելու համար այն միջամտութիւնը որ զանազան կողմերէ կ'ըլլայ Պ. Էմիլ Պօտուէի չորցնել տուած ճահիճներէն առաջ եկած հողերուն նկատմամբ։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ այգիներու բերքը այս տարի չատ առատ է. բայց հարիւրին ութսուն համեմատութեամբ որթալուիճէ վարակուած այգիներուն համար այնպէս չէ։ Արմտիքներու մասին այժմէն կարելի չէ բան մը ըսել, վասն զի այս տարի սերմի նուազութեան պատճառով նախորդ տարիներուն հարիւրին տասնի չափը հազիւ ցանուած է։

ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍԻ կղզիներուն կուսակալ Ապետին փաշա այս միջոցիս Միտիլլի կը գտնուի քննական պտոյտի համար։ Նահանգին տէֆթէրտարը, որ կուսակալին բացակայութեանը պատճառով փոխանորդաբար կը վարէր նահանգին գործերը, Հալէպ փոխադրուած ըլլալով, փոխանորդութիւնը յանձնուեր է Հաքիմ էֆ.ին։

ԹՈՓԽԱՆԷԻ թնդանօթի գործարաններուն մէջ եւրոպական գործարաններու նման պողպատ պատրաստելու համար նոր մեքենաներ ու գործիներ պիտի գնուին և Գերմանիայէն ալ երկու վարպետ պիտի բերուին։

ԳՈՒՑՈՒՄՃԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ ԷՖ., անդամ Պետական Խորհուրդին, ծանրապէս հիւանդ է։

ԱՌԵՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Իզմիրի լրագիրները առեւանգութեան սա դէպքը կը պատմեն.

Քօքլուճայի մէջ անցեալ չորեքշաբթի դէպք մը պատահեր է որ բաւական յուզում պատճառեց ժողովուրդին։ Օր. Մարիանթի Զաքիրի, գիւղացի դեռատի աղջիկ մը, ծառուղիի մը մէջ իր քրոջ և քանի մը բարեկամներու հետ շրջագայած միջոցին, յանկարծ երիտասարդ մը քանի մը բարեկամներով վրան յարձակեր և ուզեր է մօտակայ լեռները տանիլ։ Աղջիկը դէմ դրեր և սկսեր է օգնութիւն կանչել և իր քրոջը մազերէն բռներ է. երիտասարդը դաշոյնով մազերը կտրեր և Մարիանթին գետին գլորեր է։ Աղջիկը դարձեալ պոռացեր և երիտասարդին ձեռքէն ազատիլ փորձեր է, բայց վէրքեր ստացեր է։ Վերջապէս գիւղացիները իմանալով միջամտեր են։ Ոստիկանութիւնը հասնելով չարագործները հալածեր և անոնցմէ երկուքը ձերբակալեր է։ Աղջիկը տուն տարուեր է, ուր կը դարմանուի։ Բուն իսկ չարագործը տակաւին ձերբակալուած չէ։

ՈՐԴԵՍՊԱՆ. — Իզմիրի մէջ Հաճի Սթամօ փողոցը բնակող Քարոլինա անուն ամուսնացած կին մը իր սիրահարին՝ մէքենավար Բէթրոյի հետ անցեալները փախեր է՝ երկու զաւակները և 370 ոսկիի գումար մը հետը տանելով: Ամուսինը տուն դառնալուն՝ իրողութիւնը իմանալով քննութեան ձեռնարկեր և հասկցեր է թէ կինը ու զաւակները Կ. Պոլիս կը գտնուին: Անկէ ետքը բաւական ժամանակ անցնելով լուր մը չէ առնուեր: Անցեալ օր Քարոլինա իր սիրահարին ու մէկ զաւկին հետ Իզմիրի քարափին վրայ տեսնուած ըլլալով, ամուսինը իմաց տուեր է ոստիկանութեան որ զանոնք ձերբակալելով հարցաքննութեան ենթարկեր է: Մէկ զաւկին ո՛ւր ըլլալը հարցուցեր են կնոջը որ որոշ բան մը չէ կրցեր ըսել: Սիրահարը՝ Բէթրօ՝ ճշմարտութիւնը պատմելով ըսեր է թէ տղան միշտ հայրը կ'ուզէ եղեր. կինը ձանձրանալով, իր զաւկին վիզը քար մը կապեր և ծովը նետեր է զայն: Կինը չէ կրցեր ուրանալ իր այս անլուր ոճիրը:

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԿԱԾ. — Երէկ Թրամուէյի երկու ձիեր Տիվան Եօլուի մօտ խրտչելով սկսան արշաւել և Նիքօղօրով անուն ռուսիացի մը տապալեցին որ վիրաւորուեցաւ: Մէհմէտ անուն մարդ մը որ այդ ձիերը ախոռէն առած կը տանէր, ձերբակալուեցաւ:

ԿԱՏՂԱԾ ՇՈՒՆ. — Գուրուչէշմէի մէջ երէկ կատղած շուն մը խածեր է Տօքթ. Վիոժի անուն բժիշկ մը: Այդ շունը Եէնիգիւղի մէջ ալ մարդ մը խածած էր: Վիրաւորները բժշկական վարժարանին հիւանդանոցը տարուեցան:

ԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏ. — Առջի օրը Պէյքօզի մէջ երկու կիներ, Էլէնի ու Ասբասիա, կռիւի բռնուեցան: Գործը երթալով տաքցաւ և Էլէնի իր հակառակորդին վրայ յարձակելով ականջին մէկ կտորը փրցուց՝ դանակով կտրուած պէս: Վիրաւոր Ասբասիա կը դարմանուի:

ՌՕՍԻԱ Ընկերութեան՝ շոգենաւի, երկաթուղիի և Թրամուէյի արկածներու դէմ հաստատած ապահովագրական ճիւղին կանոնագրութեան ԺԲ. յօդուածն է հետեւեալը:

Յօդուած ԺԲ. — Երբ ապահովագրեալը, վիրաւորման հետեւանքով, ամբողջապէս կամ մասնակի կերպով անկարող ըլլայ աշխատելու՝ իր կենաց ամբողջ տեւողութեան միջոցին, այս պարագային մէջ տրուելիք հատուցումը պիտի որոշուի հիւանդութեան հետեւեալ երեք աստիճաններէն մէկին համաձայն.

1. — Առաջին աստիճան. երբ ապահովագրեալը, առած վէրքերուն հետեւանքով, բոլորովին անկարող կ'ըլլայ ո՛ եւ է աշխատութիւն մը կատարելու, իր կենաց ամբողջ տեւողութեան միջոցին: Այս կարգին մէջ բացարձակապէս կը մտնեն երկու աչքերուն, երկու ձեռքերուն, երկու ոտքերուն, կամ ամբողջ մէկ ոտքին և մէկ ձեռքին կորուստը, ինչպէս նաեւ անբուժելի յիմարութիւնը: Այս պարագաներու մէջ, Ընկերութիւնը ցկեանս եկամուտ մը պիտի յատկացնէ վիրաւորեալին: Այս եկամուտը պիտի որոշուի Ընկերութեան սակացոյցին (թարիֆա) համեմատ, և պիտի համապատասխանէ ամբողջ ապահովագրեալ գումարին ինչպէս նաեւ արկածին ատեն վիրաւորեալին ունեցած տարիքին:

2. — Երկրորդ աստիճան. երբ ապահովագրեալը, առած վէրքերուն հետեւանքով, աշխատելու կարողութեան կէսը կը կորսնցնէ, իր կենաց ամբողջ տեւողութեան միջոցին: Այս կարգին մէջ կը մտնէ բացարձակապէս ձեռքի մը կամ ոտքի մը կորուստը: Այս պարագաներու մէջ Ընկերութիւնը, իբրեւ հատուցում, վիրաւորեալին պիտի յատկացնէ ցկեանս եկամուտ մը, որ առաջին աստիճանի հիւանդութեան համար վճարելի եկամուտին կիսուն հաւասար պիտի ըլլայ:

3. — Երրորդ աստիճան. երբ ապահովագրեալին առողջութիւնը խանգարուի և իր կենաց ամբողջ տեւողութեան միջոցին աշխատելու կարողութիւնը նուազի ո՛ և իցէ արկածի մը հետեւանքով, որ ներկայ յօդուածին Ա. եւ Բ. հատուածներուն մէջ նշանակուած վէրքերէն ոչ մէկը կը պատճառէ: Այս կարգին մէջ բացարձակապէս կը մտնէ աչքի մը և մէկ կամ աւելի մատներու ամբողջական կորուստը, (կորսուած կը համարուին միայն այն մատերը որոնք բոլորովին անգործածելի կամ անշարժ են:) Այս պարագաներուն մէջ Ընկերութիւնը, իբրեւ հատուցում, վիրաւորեալին պիտի յատկացնէ վէրքին կարեւորութեան համեմատ եկամուտ մը, որ առաջին աստիճանի հիւանդութեան համար վճարելի եկամուտին առնուազն 100ին 10 և առ առաւելն 100ին 25ը պիտի ըլլայ:

Ի մօտոյ լոյս կը տեսնէ
ՏՈՔ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ
Պատկերազարդ գործը

Կ'ՈՒԶԷՔ ՈՒՆԵՆԱԼ եղանակին համեմատ անգղիական և գաղղիական գործարաններու լաւագոյն և գեղեցիկ քօսթիւմներ, բանթօլօններ, տեսակ տեսակ չայդաներ. անգամ մը ուրիշ տեղ երթալէ առաջ, դիմեցէք Պահչէ-Գաբու Համիտիէ ճատտէսի թիւ 38, Ցովհաննէս Կիւմիւշեանի վաճառատունը: 28—70

ԱԶԳԱՅԻՆ

Թիֆլիզէն կը հաղորդուի թէ, ամուսնալուծման և հաս ու չհասի խնդիրները շատցած ըլլալով վերջերս Կովկասի Հայերուն մէջ, որոշուեր է որ այսուհետեւ Էջմիածնի Սինոդին մէջ քննուին անոնք և հոն լուծում ստանան:

— Էրզրումի Գաւառային Ժողովէն վիճակով ղուրսած ու հրաժարած անդամներուն տեղ նոր ընտրութիւն կատարուած ըլլալով, ժողովը իր դիւանը կազմեր և Կրօնական ու Քաղաքական Ժողովները ընտրելով, տեղեկագիրը Պատրիարքարան ղրկեր է:

— Երիտասարդ ռուս գրագէտ մը, Պ. Իւտի Վէնէյլովսկի, որ ռուս հասարակութեան հետզհետէ կը ծանօթացնէ հայ հեղինակները, այս անգամ ընդարձակ յօդուած մը հրատարակած է ռուսական թերթի մը մէջ Մկրտիչ Պէշիկթաշլեանի վրայ: Պ. Վէնէյլովսկի վերլուծած է հայ բանաստեղծին երկը, կենսագրական տեղեկութիւններ տալով անոր վրայ:

— Թէհրանէն կը հաղորդուի թէ հոն մօտերս հայերէն թերթ մը հրատարակելու մտադրութիւն կայ:

— Մոսկուայէն կը գրեն. «Այս տարի Զատկի տօնին քաղքիս եկեղեցւոյն մէջ քարոզեց երիտասարդ վարդապետ Տ. Բագրատ Վարդազարեան: Դպրաց դասը կը կազմէին Լազարեան ճեմարանի աշակերտներուն երգեցիկ խումբը, որուն կը մասնակցէին դերասան Պ. Ք. Ամիրջան, որ պարիթօնի հզօր ձայն մը ունի և Պ. Վարդիկեան, թէնօր: Տ. Բագրատ վարդապետ անձամբ գանձանակ պտտցնելով Զատկին Ա. օրը, հաւաքեց 370 րուպլի ի նպաստ հայ կարօտեալներու, և Բ. օրը 12 րուպլի: Երիտասարդ վարդապետը Ծնունդի տօնին ալ 500 րուպլիի գումար մը հաւաքած էր նոյն նպատակով:»

— Մեր աշխատակիցներէն՝ Ուսումն. Խորհուրդին անդամ Ստեփան էֆ. Կուրտիկեան, պարսկերէն լեզուով ինքնագիր ոտանաւորներու եւ բարոյական պատմութեանց հաւաքածոյ մը պատրաստած է «Կիւլշէնի Էտէպ» անունով և Պոլսոյ պարսկական դեսպանին մատուցած է պարսկերէն ձօնով մը: Դեսպանը, Միրզա Մահմուտ Խան, գնահատելով հաւաքածոյին պարունակութիւնը, ինչպէս նաեւ հեղինակին պարսկերէնի հմտութիւնը, ընդունած է իր անուան եղած այս ձօնը, և տպագրութեան հրամանը արդէն Մէարիֆէն առնուած ըլլալով գործը տպարան յանձնուած է որուն առաջին մասը մօտ ատենէն լոյս պիտի տեսնէ: Այս հաւաքածոն յարմար տեսնուած է իբր դասագիրք գործածելու պարսիկ վարժարաններուն մէջ:

— Ռուսահայ հարուստ դրամատէրներէն Մանթաշեան, Գէօրգեան, Աւետիսեան և Ոսկանեան «Անդրկովկասեան մանուֆակտուրային» ընկերութիւն մը կազմած են որ մօտերս պիտի հիմնէ Կովկասի մէջ բամպակեայ գործուածքներու գործարան մը: Հիմայ, ամբողջ Կովկասի մէջ այդ տեսակ գործարան մը չկայ, բաց ի Զիթախեանի կտաւի գործարանէն:

— Բագուի հայ թատերական խումբը վերջ տուած ըլլալով իր ներկայացումներուն, դերասաններն ու դերասանուհիները սկսեր են ցրուիլ Կովկասի գաւառական քաղաքները ուր արուեստասէրներու հետ միանալով ներկայացումներ կու տան:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմի մեր թղթակցէն այս առաւօտ ստացանք հետեւեալ տեղեկութիւնները, ապրիլ 29 թուականով.

Աններեւակայելի բացառութեամբ մը՝ Երուսաղէմ, իր տապահեղձ եղանակին մէջ այժմէն սկսած է տօչորիլ: Տասն օրէ ի վեր ջերմաչափը՝ շուքի մէջ 25° աստիճանին վրայ է: Ջուրի նուազութիւնը մէկ կողմէն, ժամանակէ շատ առաջ տապն ու տօթը միւս կողմէն. աւելցուցէ՛ք ասոնց վրայ, տեղ տեղ, մարախներու երեւումը, անտանելի ամառուան մը նշաններն են: Տա՛ր երկինք որ վարակիչ հիւանդութիւններէ գէթ ազատ մնայինք:

— Ուխտաւորական բազմութիւնը խմբովին մեկնեցաւ: Շատեր որ կը փափագէին քիչ մըն ալ մնալ, հեղձուցիչ օդին չկրնալով տոկալ, անոնք ալ մեկնեցան փութով չկորսնցնելու համար Վասփորի, Ողիմպոսի և Ցոնիական ափանց գեղածիծաղ գարունը: Ս. Քաղաքը հիմակ կ'ընդունի իր ծոցին մէջ Փրանսացի մէկ քանի հարիւր ուխտաւորներէ կազմուած խմբակ մը որ, ըստ տարեւոր սովորութեան, շալկած աճագին խաչ մը, եկած է յուխտ Ս. Տեղեաց և վաղը, ուրբաթ, հանդիսաւոր անցք մը պիտի ընէ Խաչի-Ճանապարհէն ուրկէ Խաչափայտն ի յուս՝ Փրկիչն անցած է Գողգոթա բարձրանալու համար: Ամէն տեղ քարոզներ կը խօսուին լատին կղերին կողմէ:

Այսօր որ լատինական Համբարձման տօնն է, մեծ հանդէս կայ Ձիթենեաց լերան վրայ:

Կառքով, ձիով, ոտքով ու աւանակով՝ Ֆրանսացի ուխտաւորներու բազմութիւնը այս սոսկալի տաքուն՝ խուռն կը դիմեն հոն, Ս. Զատկի քառասնօրեակը տօնելու: Երուսաղէմի համար էն տաժանելի հանդէսներէն մէկն է այս՝ ամէն ազգերու համար:

— Հռոմի ռուսական դեսպան Պ. տը Նէլիտով երէկ մեկնեցաւ Երուսաղէմէն դէպ ի Կ. Պոլիս՝ անցնելով Պէյրութէն: Ն. Վսեմութիւնը գրեթէ տասնըհինգ օրի չափ մնաց քաղաքիս մէջ և մէկ քանի օր ալ, անձնական տկարութեան պատճառաւ բնաւ դուրս չելաւ: Դեսպանը՝ նախընթաց օրը Ս. Փրկիչ երթալով, այցելեց Ս. եկեղեցին, համբուրեց Քրիստոսի Ս. գերեզմանին բուն կափարիչը՝ որ Ս. Փրկչի մեր եկեղեցւոյ Սեղանին վէմն է՝ զոր կը հաստատեն բոլոր քրիստոնեայ ազգեր: Եկեղեցւոյ բակին մէջ՝ ուր շարուած են Երուսաղէմի Հայոց հանգուցեալ Պատրիարքներու մարմարեայ գեղաքանդակ շիրիմները, ծունր դրաւ հանգուցեալ Եսայի Պատրիարքին՝ որուն հետ բարեկամական յարաբերութիւններ ունեցեր էր Կ. Պոլսոյ մէջ՝ շիրմին առջեւ, ու աղօթեց անոր հոգւոյն համար:

Ն. Վսեմութեան քաղաքէս մեկնելու պահուն՝ տեղական կառավարութեան կողմէ զինուորական պատիւներ եղան իրեն:

— Տ. Սարգիս աբեղայ՝ որուն, իբրեւ առաջին պաշտօն, յանձնուած էր ուխտաւորաց հիւրընկալութիւնը, գոհունակութեամբ կ'իմանանք թէ խղճի մտօք և լուրջ եղանակաւ կատարեր է իր այդ փափուկ պաշտօնը՝ համաձայն կամաց Ս. Պատրիարք Հօր և բոլոր Միաբանութեան: Տ. Սարգիս աբեղայ՝ այս առաջին ու ծանր պաշտօնին մէջ իր բնածին ճշմարիտ ապացոյցներովը և ուղղամիտ վարմունքովը՝ ցոյց տուած է ապաքէն ա՛յն գործունէութիւնը որով, անձայն ու անշշուկ, ձեռնհասութիւն պիտի ունենայ վարելու ուրիշ կարեւորագոյն պաշտօններ ալ՝ ի պատիւ Ս. Ցակոբեանց Միաբանութեան: Եւ ուրախ ենք որ չենք սխալած մեր կանխագոյն վստահութեանը մէջ՝ զոր յայտնած էինք արդէն այս սիւնակներուն մէջ, Տ. Սարգիս աբեղային նկատմամբ:

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Սիվրի Հիսարի բարեսէր ազգայիններէն Կարապետ էֆ. Հէլվաճեան այս անգամ Հոգաբարձութեանս ղրկած է ի նպաստ Հիւանդանոցիս հաստատուած և իր քով գտնուած 719 թիւ առտնին գանձանակը որ բացուելով գոհութեամբ տեսնուած է որ 1156 ու կէս ղրշ.ի հասոյթ մը գոյացած է:

Զայս ծանուցանելով, Հոգաբարձութիւնս պարտ անձին կը համարի յանուն ընդհանուր պաշտպանելոց Ազգ. Հիւանդանոցիս, հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնել առ Կարապետ էֆէնտի որ սոյն գանձանակաց գաւառներու մէջ ևս ընդհանրացման և արդիւնաւորման օրինակ կը հանդիսանայ: (Հոգաբարձութիւն)

ԹՂԹԱԲԵՐ

(Մայիս 15ի թերթէն)

ՀՐԵԱՆԵՐԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ. — Ռէօյթէր կ'իմանայ թէ ռուս կառավարութիւնը որոշած ըլլալով որ հրեաները Բէտերսպուրկի մէջ չբնակին, նոյն քաղաքը բնակող հրեաները որոշեր են հեռանալ: Ասոնց մէջ կան փրանսական հպատակ կարգ մը հրեաներ:

— Նիքոլայէվի մէջ պատահած հակահրէական շփոթութիւններուն վրայ նորագոյն լուրեր առնուած են: Քաղաքը ունի հարիւր հազար բնակիչ որոնց երեսուն հազարը հրեայ են: Շփոթութիւնը յարուցանողները, հինգ հազարի չափ, մեծ մասամբ որմնադիրներ և ուրիշ տեսակ գործաւորներ էին՝ Ուրալի նահանգէն հոն գացած: Հրեաներու պատկանող հարիւրաւոր տուներ կողոպտուեցան եւ պատուհանները կոտրտեցան: Քսան հրեայ քարերով վիրաւորուեցան և մէկն ալ րէվոլվէրով սպաննուեցաւ: Խռովարարները հրեաներու գերեզմանատունը մտնելով քանդեցին գերեզմանները: Խռովարարներէն չորս հարիւր հոգի ձերբակալուեցան:

ՍՊԱՆԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Հանրային կրթութեան բարենորոգման և զինուորագրութեան խնդիրներու առթիւ նախարարներուն մէջ մեծ անհամաձայնութիւն ծագեցաւ: Կը կարծուի թէ պատերազմական ու կրթական նախարարները հրաժարական տալու պիտի պարտաւորուին:

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ. — Սպանիոյ կառավարութիւնը իմանալով Փիլիպպեանց կողմէ Զամպոանկայի վրայ եղած յարձակումը, հրաման տուաւ որ հոն գտնուած սպանիական զօրքերը Սպանիա վերադառնան:

ՔՈՒԲԱ. — Մ. Նահանգները որոշեցին ցրուել Քուպայի բնիկներէն կազմուած բանակը: Զէնքերու և ռազմամթերքներու Քուպա ներածումը պիտի արգիլուի: Բնիկ զօրավարը Մաքսիմօ Կոմէզի ընթացքը դժգոհութիւն պատճառած է Մ. Նահանգաց կառավարութեան:

— Անգլիա, Գերմանիա և Ֆրանսա ծանուցին Մ. Նահանգաց կառավարութեան թէ հատուցում պիտի պահանջեն՝ Քուպայի պատերազմին ատեն իրենց հպատակներուն կրած վնասին համար:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. — Թայմզ խօսելով Ռուսիոյ վերջին ձեռնարկներուն վրայ Չինու մէջ, կ'ըսէ թէ ատոնք ապարդիւն պիտի ընեն Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ կնքուած համաձայնութիւնը: Թայմզ կը յանձնարարէ անգլիական կառավարութեան՝ որ զգուշութեամբ վարուի:

— Չինու կառավարութիւնը ծանուցանելով թէ ընդունած է Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ կնքուած համաձայնութեան պատճէնը, յայտարարեր է թէ պիտի չկրնայ ընդունիլ այն սկզբունքը թէ երկու տէրութիւններ, առանց Չինու հետ խորհրդակցելու, կարենան պայմանադրութիւն մը կնքել Չինու մասին: Բէքինի ռուս դեսպանը համաձայնութեան գիրը հաղորդելուն պէս կարեւոր պահանջումներ բրեր է:

ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԷՐ հինգշաբթի օրը Աղեքսանդրիա հասնելով Խտիւին կողմէ ընդունուեր է: Լորտը մօտերս Եւրոպա պիտի ուղեւորի արձակուրդով:

Պ. ԱՎԷՐՈՎ Աթէնքի մէջ մեքենայի չորս աշխատանոց շինել պիտի տայ՝ մեքենագործներու յատուկ վարժարանի համար: Բարերարը այդ շինութեան համար մէկ միլիոն տրախմի պիտի ծախսէ. Նաեւ տարեկան տասը հազար ֆր. պիտի յատկացնէ՝ այդ աշխատանոցներուն միայն ծախքերուն համար:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՉԻՆՈՒ ՄԷՋ. — Պէրլինի մէջ կը հերքուի այն լուրը թէ Գերմանիա իր հովանաւորութեանը տակ պիտի առնէ Շան-Թունկ նահանգը: Կը հերքուի նաեւ այն լուրը թէ գերմանացիներու գտնուած տեղերուն մօտ չինական զինուորներու հաւաքուիլը մտահոգութիւն պատճառած ըլլայ Բէքինի գերմանական դեսպանին:

ՄԷՔՍԻԿԱՅԻ մէջ չորեքշաբթի օրը սոսկալի փոթորիկ մը ծագելով քսաներկու հոգի մեռեր և հարիւր հոգի վիրաւորուեր են: Շատերուն ալ ի՛նչ եղած ըլլալը յայտնի չէ:

ՑԻՒՍԱՀՆՏՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ. — Օտեսայի մէջ մաքսային պաշտօնեայ մը պաշտօնէն հանուած ըլլալով՝ շատ զգածուեր է և խելայեղ վիճակի մէջ մուրճ մը առնելով յարձակեր է իր զաւակներուն վրայ: Ասոնց չորսը սպաններ և մէկը վիրաւորեր է: Այդ միջոցին, կինը ուզելով իր զաւակները ազատել, քանի մը վէրքեր ստացեր է:

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 17 մայիս. — Գաղթային նախարարութիւնը հեռագիր ստացաւ թէ Մառշանի արշաւախումբը Ճիպութի հասեր է: Մայիս 19ին (վաղը) ճամբայ պիտի ելլէ և յունիս 1ին Ֆրանսա պիտի հասնի:

— Բիքառ գնդապետը պահանջեց որ կասացիոն դատին համար քննութիւն մը կատարուի և ինք դէմառդէմ բերուի Կոնս զօրավարին և Կենէ գործակալին հետ:

— Միխաիլ մեծ դուքսը այսօր այցելութիւն տուաւ Նախագահ Պ. Լուպէի որուն հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ:

— Թրանսվալի կառավարութիւնը դաւադրութիւն մը երեւան հանեց որուն նպատակն էր յանկարծակի յարձակիլ: Անգլիացի եօթը սպաներ ձերբակալուեցան:

— Ամերիկայի մէջ ցորենի գինը զգալապէս բարձրացած է: Նիւ Եորքի մէջ վերջին գինն է 76.25 և Լիվըրփուլի մէջ 5/8 1/2: Բարիզի ու Մարսիլիայի մէջ թեթեւ բարձրացում կայ, բայց շատ գործ չըլլար:

ՀՌՈՄ. — Իտալիոյ ոստիկանութիւնը Սարտէնիայի մէջ երեք հարիւր աւազակ ձերբակալեց՝ անոնց համախոհներով, որոնց հետ կան քաղաքապետներ, սեղանաւորներ և կալուածատէրներ:

ՍՈՖԻԱ. — Սոպրանիէին լրացուցիչ ընտրութիւնները աշնան պիտի կատարուին, որովհետեւ պուլկար կառավարութիւնը կ'ուզէ յունիսէն առաջ Սոպրանիէին ներկայացնել՝ ելմտական պայմանադրութիւններու վերաբերեալ օրինագիծերը:

ՊԷՐԼԻՆ. — Գերմանիոյ կայսրը յուլիս 29ին Անգլիա պիտի երթայ Նաւարշաւի մը ներկայ գտնուելու համար:

ԹԷՓԷ ՊԱՇԻԻ ԹԱՏՐՈՆԸ

Ֆրանսական օբէրէթի նոր խումբը, որ չորեքշաբթի սկիզբէն ի վեր 10 ներկայացումներու շարք մը սկսած է Թէփէ-Պաշիի ձմեռնային թատրոնին մէջ, այս գիշեր պիտի ներկայացնէ Կունոյի ՖՕՍԹը (Faust):

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵՒ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ
ԱՐՇԱԼՈՅՍ

Ղալաթիա, Վօյվօտա, 108 թիւ Արշալոյս ճաշարան-գարեջրատունը բացուեցաւ ճաշարանապետ Մարաշցի Հաճի Կարապետ աղա Աբրահամեանի ձեռամբ:

Վերոյիշեալ ազգայինը որ ծանօթ է իր ճարտարութեամբ, ոչ միայն պիտի գոհացնէ իր բոլոր յաճախորդները, գործածած նիւթերու տեսակին ընտրութեամբ և կերակուրներու պատրաստութեան մաքրութեամբ, ինչպէս նաեւ սպասարկութեան արագութեամբ, այլ նաեւ ստանձնած է Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցին ամսական կէս օսմանեան ոսկի յատկացնել, սկսեալ մայիսի սկիզբէն, այդ գումարը ճաշարանին յաջողութեան աստիճանին հետ բարձրացնելու պայմանաւ:

Խիստ գոհացուցիչ գիներով ու նպաստաւոր պայմաններով մասնաւորներու տուները ճաշ կը ղրկէ: 334 6—15

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵ Ն-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

6 Մայիս 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 762.
Ջերմաչափ 16.

Օդը պայծառ:
Կէս օր. — Ժամը 4.42:

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	15
Սէլանիկ	—	20
Իզմիր	—	15
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	15
Պրուսա	—	18
Արճանկէլ	1	—
Բեդերսպուրկ	—	9
Մոսկուա	—	9
Բարիզ	—	13
Վիեննա	—	13
Օտեսա	—	7
Սոֆիա	—	17
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— քիչ մը ալեկոծուած:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	21
Ամէնէն բարձր գին	»	25	25 1/2
Ամէնէն վար գին	»	25	24
Ռումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	132	12
Ամէնէն բարձր գին	»	132	37
Ամէնէն վար գին	»	131	87

ԲԱՑՈՒՄ 6 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	23
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	131	87
Օսմանիյէ		418	50
Ռէժի		280	—
Օսմ. Պանքա		14	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթմ.		6	20
Երկրագործական Պանքա		7	—
Նօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	5	05
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	35
Թրամուէյ բաժնեթ.		615	—
» ժուիսանս		180	—
» սպարտաթ.	Ֆր.	500	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	295	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	462	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Բոլ էմբէրիալ	»	90	15
Քրիմից	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	86	20
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	6	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	25
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	22	83
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիէննա չէք	Ֆիօր.	20	93 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	47	50
» » » Գ.	»	27	50
Դ.) բաց.	»	23	12
) զոց.	»	23	12
Փոխառութիւն Գասաւայա	»	84	—
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	14	06
Այտընի երկաթուղի	»	12	—
Եգիպտական Միացեալ	»	107	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ		110	31
Հելլենական 5 %	»	44	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	50	50
Ռանթ » 4 %	»	37	—
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	96	—
» նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	425
Դրամազեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 17 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	30
) զոց.	»	23	30
» » » Բ.	»	47	75
» » » Գ.	»	27	50
Օսմանիէ	»	418	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	133	50
Օսմ. Ռէժի	»	280	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	601	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	102	52
Քրէտի Լիոնէ	»	962	—
Պանք տը Բարի	»	——	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	96	25
Սպանիական արտաքին	»	63	05
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	200
Դրամազեղչ	»	3	—

ՊԷՐԼԻՆ, 17 Մայիս

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	131	25
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	310

ՎԻԵՆՆԱ, 17 Մայիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	70
Ռումէլիի երկաթուղի	»	67	50
Օսմ. Ռէժի	»	134	—

LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

Մ. Մ. ՊՕՆՏ, ՍԷԼԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.
4, Քիւչիւք Թիւնէլ Խան, Կալաթա

Ապահովագրութեանց, առաքմանց և յանձնարարութեան գործակալներ
Գործակալք Լանքաշիր Էնշուրանս Ընկ.
» Թամիզի և Մըրսի Մարին Էնշուրանս Ընկ.
» Վան Օբէն և Ընկ. Լիմիթըտ, Էօրօբէան և Ճէնէրալ Էքսբրէս:

Թղթակցութիւն բոլոր նշանաւոր քաղաքաց հետ. ծրարուած ապրանքներու առաքում աշխարհի բոլոր մասերուն, խիստ չափաւոր գիներով:

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին

1828
L'UNION
DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սէմոն էֆ. [illegible]
Կենաց ճիւղին տեսուչ Մէհրան էֆ. Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թահտապուրուն Խան, Օսմ. Պանքային դէմ:

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բառարան Ս. Գրոց. 625 երեսներէ կը բաղկանայ և զարդարուած է աւելի քան 223 գեղեցիկ պատկերներով: Կը պարունակէ Ամերիկայի և Եւրոպայի մէջ Սուրբ Գիրքը քննող գիտնոց հետազօտութիւններուն արդիւնքը: Գրքին մէջ դրուած տեղեկութեանց ճշդութեան մասնաւոր խնամ տարուած է:

Կը յանձնարարուի որ հոգեւորականներ, ընտանիքներ և անհատներ այս գրքէն մէկ օրինակ ստանան, և գործածեն զայն իբրեւ սատար, երբ կ'ուսանին իրենց Սուրբ Գիրքը:

Գրքին գինը մէկ մէճիտիյէ է, թէեւ կ'արժէ աւելի քան երկպատիկը:

Տղայոց Աւետաբեր, ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 ղրշ.: Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ, նաեւ բարոյական և հրահանգիչ մանր յօդուածներ: Շատ օգտակար ամէն պզտիկի:

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ ի [illegible] Եօգուշու: 173

ԲԱԶԷ

Մեծ հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձից Սթամպօլ Մահմուտ փաշա Ապուս էֆէնտի, Եենի Չարշի թիւ 5-6.

Վաճառատունս՝ իր առաջին եռամեայ շրջանին մէջ արդեամբ ցոյց տուաւ թէ իր խոստումներ գործադրելու կարող էր եւ հազարաւոր ազգային յաճախորդաց կողմէ քաջալերուած և փորձառութեամբ տեսնելով թէ արդէն հասարակութենէ այնքան լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ որքան աւելի խնամեալ եւ ճաշակաւոր ի վաճառ հանէ իր հանդերձները, այսօր կը համարձակի՝ թէ իր կերպասներու ընտրութեամբ և թէ գործաւորաց վարպետութեան աւելցնելով յայտարարել թէ՝ գեր ի վեր է հրապարակիս բոլոր հանդերձեղինացներէ և այնպիսի գներով որ յանձնարարեալ զգեստուց չափ լաւ ձեւուած և ճաշակաւոր լինելով հանդերձ, 40 0/0 չափ մը պիտի զատեն վաճառատունս պատուաւորողները:

Բազէի հիմնադիրը, հրապարակիս ծանօթ չուխայի վաճառատան մը տէրերէն լինելով, իրենց նպատակն եղած է տիպար հայ գործարան մը պատրաստել և միանգամայն չուխայի սպառումն բարձրացնել մեծաքանակի փոքրիկ շահով մը, յաճախորդաց թողլով բոլոր արհեստական շահերն. մեծ առաւելութիւն մը զոր բոլոր իր փոքրիկ մրցակիցներն անկարող են ցոյց տալ: Ահա Բազէի անմրցելութեան գլխաւոր գաղտնիքը:

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ թիւն 2 ղրուշ 112

ԱԶԴ

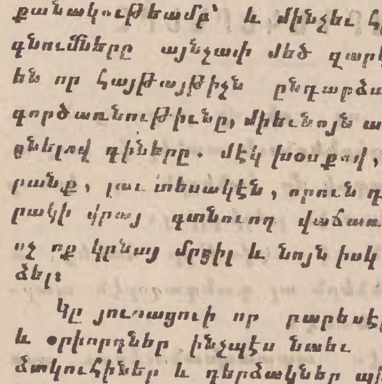

Ազգ. Հիւանդանոցի սեպհական մաքրա դերձաններու հնարիչը Մեսրոպովիչ այս անգամ իր գործարանը ինչպէս նաեւ յիշեալ դերձաններուն վաճառման կեդրոնատեղին փոխադրած է Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ Բիւյիւք Իզմիրլի օղլու խան թիւ 10, ուր կը գտնուին յիշեալ դերձանները մեծ և փոքր քանակութեամբ՝ և մինչեւ հիմայ եղած գնումները այնչափ մեծ զարկ մը առած են որ հայթայթիչն ընդարձակած է իր գործառութիւնը, միեւնոյն ատեն աժանցնելով գիները. մէկ խօսքով, աժան ապրանք, լաւ տեսակէն, որուն դէմ հրապարակի վրայ գտնուող վաճառականներէն ոչ ոք կրնայ մրցիլ և նոյն իսկ մրցիլ փորձել:

Կը յուսացուի որ բարեսէր տիկիններ և օրիորդներ ինչպէս նաեւ ազնիւ դերձակուհիներ և դերձակներ պիտի գործածեն այս ընտիր դերձանը գլխաւորապէս անոր համար որ ատով օգուտ մը բրած պիտի ըլլան Ազգ. Հիւանդանոցին որուն ի նպաստ կը վաճառուի այս դերձանը. նպաստ ընել և օգտուիլ պարզապէս մին է որուն առիթը միշտ չի ներկայանար:

Կոճաններուն և մաքրաններուն իւրաքանչիւրին վրայ միշտ փնտռելու է վերի մարքան վրան աչալրջով՝ որ արտօնուած է կայս. կառավարութենէն:

132 44—52

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ՌՕՍԻԱ-ԱՐԿԱԾ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նորութիւն մը Թուրքիոյ մէջ

Կեանքին մէջ մէկ անգամ վճարելի փոքր գումարով մը, կարելի՛ է ապահովագրուիլ Շոգենաւի, Երկաթուղիի, Թրամվէյի (թէ՛ ձիաքարշ, թէ ելեկտրաշարժ և թէ շոգեշարժ թրամվէյի) և Թիւնէլի ամէն արկածներու դէմ։

Ի դէպ մահուան, ապահովագրուողն ամբողջ գումարը կ'առնէ։ Եթէ խեղանդամ մնայ, ցկեանս թոշակ մը կառնէ։ Եւ եթէ ժամանակաւոր միայն կրած ըլլայ, մինչեւ 200 օրուան դրամական հատուցում մը կը ստանայ։

200 ֆր.ի վճարմամբ միանգամ ընդ միշտ ապահովագրութիւն՝ 25 հազար ֆր.ի համար։
Միանգամ ընդ միշտ վճարելի այս 200 ֆր.ը կարելի է եռամսեայ վճարումով ալ կարգադրել։
ՌՕՍԻԱՅԻ պահեստն է 93 միլիոն ֆրանք։
Այսօր 365,139 հոգի ապահովագրուած են «ՌՕՍԻԱ»յի մօտ, 719,920,000 ֆր ի դրամագլուխով, Արկածի դէմ։
ՌՕՍԻԱ վճարած է 8,000,000 ֆր. միմիայն այս Արկածի գլխէն։

Քարափ Ղալաթիոյ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամապէս փոխադրուած են Նոդռ-Տամ տէ Վիքդուառ փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

Լ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կըպատկանի Ընկերութիւնն և որոնց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հաստատ-թարեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեկճարներու եւ տըրրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՌՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
Ա. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլի, Պորտոյի, Մէյտիթէրանէան ու Սեւ Ծովի միջեւ բանող [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Քէրա	2250
Ֆարոս	3000	Ըֆինքս	2000
Օսմանլը	3000	Կառքընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co.
ELBERFELD (Allemagne)

Somatose
ՍՕՄԱԹՕԶ

Անհամ փոշի
Միսին սննդական տարրերը միայն կը պարունակէ

ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Տկար անձերու, տխեղծ մանուկներու, հիւծախտի, այլեւայլ ստամոքսային հիւանդութիւններու, ծննդական վիճակի, տղոց ողնաթեքութեան, հիւանդութենէ ապաքինածներու
եւ մանաւանդ
ՔԼՕՐՕԶԻ ՀԱՄԱՐ
Սօմաթօզը, առանց բացառութեան ախորժակ կը բանայ
4 շաբթուան մէջ 8 լիդր կ'աւելցնէ մարմին ծանրութիւնը
Սօմաթօզը պէտք է ծախուի իրեն յատուկ պահարանով, 25, 50 և 100 կրամնոց տուփերու մէջ
320
Կը ծախուի ամէն դեղարաններու մէջ։ Կեդրոնատեղի Ժօն Քէնէրքէլ, Պոլիս 9—52

QUINA LAROCHE

Նիհար, դժգոյն և ախորժակ չունեցող տղոց ու կիներու և հիւանդութենէ նոր ապաքինածներու համար, ըստ բժշկութեան, ամէնէն ազդու դեղը պողպատն ու քինինն է։ Պողպատը արիւնը կը թարմացնէ և կ'ուժովցնէ. իսկ քինինը՝ ստամոքսին պաշտօնը կը դիւրացնէ։ ՔԻՆԱ ԼԱՐՈՇ, այդ երկու ազդու դեղերէն բաղկացած ըլլալով, իր նմաններուն մէջ ամէնէն առաջինն ըլլալը կը հաստատէ այն 16,600 ֆրանքի պարգեւը զոր ստացած է ֆրանսական կառավարութենէն։ Քինա Լարոշ Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը գտնուի։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուակ. ը
([illegible]0 սեֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմըըն
Յակոբեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հավուզը փողոց,
Օսմ. Նամակատան դէմը

Գեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ
Մարբուճճըլար, Զարշըլը խան, Թիւ 21 194

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	27 000 000
Պահեստի դրամ	"	52 002 500
Տարեկան հասոյթ	"	70 339 912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԿԱՆԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՅԹՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիտոխան. 20 24 22

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ" Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԵՐԱ 396
([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստոյգ ցաւած ակռաներն [illegible] կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորաձեւ [illegible] ակռաներ կը պատրաստեն, [illegible]։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ [illegible]։

Ց. Գ. Ջմեռները կիրակի օրերն ալ, [illegible] ինչպէս նաեւ ամէն օր, [illegible] հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

[illegible], թիւ 1 [illegible] փողոց։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Ցաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	825	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Ցիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Ցօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Գօրօտինօ	1264	Ցուրօ	2383	Հօրաշիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	586	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնօ	841	Ցինտմօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօզիօ	3327
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտախօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էջադօ	1481	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2807	Թալէրմօ	1657	Վասօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Քելօ	510	Վօլօ	1289
Զիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2336
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4233	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Լօրէնցօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուէնկ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Քառրէլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Կրէյտմ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։

Տուրօ շոգենաւը, Նաւապետ Բէյճ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած է ամսոյս 8ին և 22ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՌԻՋՕ
Թիւ 17—18. Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 4 16 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 5 17 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (Աղեքսանդրիայէ-լով Աղեքսանդրոնիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 6 18 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 6/18 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 7,19 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 562

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] Լիվըրբուլ [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ատլաս	2393
Քամփանիա	5587	Սարակոսա	2166
Սեֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2245
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիատա	1899
Ալեբբօ	2143	Մորօգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շերպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գաղալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ԺՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (22)

ԼՈՒԻ ՊՈՒՍՆԱՐ

ԲԱՐԻԶՑԻ ՍՏԱՀԱԿ ՄԸ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՈՒՐՋԸ

Ա. ՄԱՍ

ՄԱՐԴԱԿԵՐՆԵՐԸ

Երկուքն ալ քիչ մը բացուեցան ու ձեռքերնին բերնէրնուն տանելով, սուր ու խուլոտ աղաղակ մը հանեցին՝ որ կրնար բաւական հեռուէն լսելի ըլլալ։

Ետոյ Անտրէ ռեվոլվէրը հանեց, և վեց հարուածներն ալ դանդաղօրէն պարպեց իրարու ետեւէ,

Անմիջապէս պատասխանուեցաւ այդ նշանին։

Մարուշն էր անշուշտ՝ որ ռեվոլվէրի հարուածներէն գուշակելով թէ ծանր իրողութիւն մը տեղի կ'ունենար, կը փութացնէր իր խումբին գնացքը։

—Եւ հիմա, գործի սկսինք, ըսաւ տոքթէօրը։ Դուք, Անտրէ, հարիւր քայլ քաշուեցէք հոսկէ և կարելի եղածին չափ քիչ ժամանակի մէջ խուզարկեցէք բոլոր մացառուտներն ու թուփերը։

«Միւնոյն գործողութիւնը այս վայրենիներուն ալ ընել պիտի տամ, բայց աւելի նեղ շրջանակի մը մէջ։

«Այսպէսով, թերեւս մինչեւ Մարուշի հասնիլը յաջողինք երեւան հանել կա՛մ ստահակը և կամ անոր գտնուած տեղը։

Այդ յատակագիծին վրայ, բովանդակ խումբը փնտռտուքի ելաւ, զէնքը պատրաստ ձեռքը բռնած։

Պարապ տեղը սակայն երկար ատեն փնտռեցին. չկրցան Ֆրիքէն գտնել։

Այլ և այլ պարագաներէ միայն սա կրցան հաստատել, թէ Ֆրիքէ վիրաւորած էր կապիկը՝ անկէ բռնուելէն առաջ։

Որովհետեւ արիւնի խոշոր արատ մը տեսած էին ամէնէն բարձր ծառերէն մէկուն վրայ։

Արատը ճիշդ ձեռքի մը նշանը կը պատկերացնէր, և այնչափ ալ մեծ էր որ կարելի չէր երկմտել անոր կապիկին ձեռքէն դրոշմուած ըլլալուն վրայ։

Այդ միջոցին կալամինտոսները կը հասնէին չորս կողմէն։

Քիչ ետքը Մարուշ ալ հոն հասաւ և տոքթէօրը քանի մը բառով անոր բացատրեց եղելութիւնը։

Գերեվաճառին բոլոր մարդիկը՝ ինչպէս նաեւ միւս կալամինտոսները խիստ չորս դին ցրուեցան, բայց անկարելի եղաւ կապիկին ու ստահակին գտնուած տեղը հասկնալ։

Մինչեւ որոշ կէտ մը՝ հոն ուր արեան արատը կրող ծառը կար, գիտէին թէ կենդանին որ տեղերէն անցած էր. բայց անկէ անդին կարելի չէր եղած ամենապզտիկ հետք մը գտնել անոր բռնած ուղղութեան մասին։

Քանի մը վայրենիներ նոյն իսկ ծառերու վրայ ելան, բայց կրկին չկրցան ո՛ և է բան մը երեւան հանել։

Ծառերը այնպէս մը իրարու մէջ մտած էին, որ անգամ մը անոնց կատարը ելլելէ ետքը ո՛ և է մէկու մը համար կարելի էր մղոններով օդային ճամբորդութիւն մը կատարել առանց իյնալու վտանգին ենթարկուելու։

Տոքթէօրն ու Անտրէ մտածեցին թէ կորիլը՝ վիրաւորուած ըլլալուն կատղած՝ կրնար այդպէսով մինչեւ անտառին միւս ծայրը տարած ըլլալ ստահակը։

Այս մտածումը շատ տխրեցուց երկուքն ալ։

Այդ միջոցին՝ Կալամինտոսները բուռն խօսակցութեան մը բռնուած էին իրարու հետ։

Գերազանցապէս վայրենի, մարդակեր, գող, աւազակ և աճարկու կերպով վայրագ մարդեր ըլլալնուն հակառակ, հասարակածային Ափրիկէի այդ բնակիչները չա՛տ ալ հիւրասէր ճանչցուած են միշտ։

Ամէն պարագայի մէջ, ինչ որ ալ պատահելու ըլլար, կ'ուզէին գտնել ստահակը ու զայն ազատել կապիկին ձեռքէն։

Ֆրիքէ իրենց հիւրն էր ու ամէնքն ալ համաձայնած էին զայն փրկելու կէտին վրայ։

Եւրոպացիները՝ որոնք բոլորովին ընկճուած էին, նստան քիչ մը և սկսան կտոր մը բան ուտել։

Կալամինտոսներն ալ փնտռտուքի ելլելու պատրաստուեցան, բայց այն վայրկեանին ուր պիտի մեկնէին, Մաժէսթ վրայ հասաւ շնչասպառ։

Պզտիկ խափշիկը ի զուր աղաչած էր որ ինքն ալ որսի մեկնի իր Ֆրիքէ բարեկամին հետ, բայց միասին չէին առած զինքը։

Սակայն ատոր հակառակ, չէր ուզած իր բարեկամէն բաժնուիլ, և գաղտնի կերպով խումբին հետեւած էր, առանց ինքզինքը մատնելու։

Հիմա, կու լար, կը պոռչտար՝ Ֆրիքէի հասած դժբաղդութիւնը իմանալով։

Խօսիլ կ'ուզէր, կատարուած փնտռտուքներուն բոլորովին անօգուտ ըլլալը իմանալով, կ'ուզէր բան մը առաջարկել, միջոց մը ցուցնել ինքն ալ։

Բայց յուզումը այն աստիճան հակակած էր որսորդներու խումբը, որ ոչ ոք մտածեց անոր ականջ տալու։

Մաժէսթ, տեսնելով որ կարեւորութիւն չեն տար իրեն, կոնակը դարձուց, և թաւուտքներուն մէջ աներեւութացաւ արագութեամբ։

. . . .

Հիմա տեսնենք թէ ի՛նչ եղած էր ստահակը։

Այն վայրկեանին ուր կորիլը՝ հրացանի հարուածէն կատղած իր վրան յարձակեցաւ, Ֆրիքէ պառկեցաւ երեսի վրայ։

Կապիկը՝ անոր պուրնուզը միայն կրցաւ ձեռք ձգել և սկսաւ քաշել տանիլ զայն։

Ֆրիքէ՝ հագուստին մէջ բռնուած, չէր կրնար դուրս ելլել, ու կապիկը միշտ կը քաշքշէր զայն այդ վիճակին մէջ, որովհետեւ զգացած էր թէ մօտը ուրիշ թշնամիներ ալ կային։

Կարելի եղածին չափ շուտ հեռանալ կ'ուզէր այդ տեղերէն՝ իր որսին հետ։

Ֆրիքէ թէեւ այդ քաշկռտուքէն խոշտանգուած, բնաւ վէրք մը չէր զգար իր վրայ։ Բայց կապիկը՝ միանգամայն բարկութենէն ու սարսափէն խելայեղ, վերջին ծայր արագութեամբ զինքը դէպի ծառերը կը քաշէր, ու խեղճ տղան կը վախնար որ այդ պայմաններուն մէջ տեղի ունեցած ճամբորդութիւն մը ծառի բուներու մէջ իր ջախջախուելովը չվերջանայ։

Այդ վազքը վայրկեան մը չափ հազիւ տեւած էր։

Կ'երեւայ թէ կապիկը տեղեկութիւն չունէր լաթին մէջ ի՛նչ գտնուելէն։

Ֆրիքէ, դեռ ձեռքէն չէր ձգած երկհարուածեան հրացանը։

Ցանկարծ աղաղակ մը արձակեց. առաջին աղաղակ մը՝ զոր բժիշկն ու Անտրէ լսած էին դարաստանին բերանը հասած պահերնուն։

Կապիկը՝ իր ձեռքի լաթին մէջէն մարդու ձայն լսելով, զարմացած կեցաւ քիչ մը։

Ստահակը օգտուեցաւ այդ վայրկեանի մը դադարէն, և ինք իր վրայ կանգնելով նշան առաւ։

Երկհարուածեանին մէկ գնտակը չէր նետուած դեռ։

Երկրորդ հարուածն ալ մեկնեցաւ, ու կապիկը վիրաւորուած, կծտտեցաւ վայրկեան մը և կռնակի վրայ ինկաւ։

Ետոյ ոտքի ելաւ, ա՛լ աւելի ահռելի, ա՛լ աւելի բարկացած։

Ստահակը զգաց վտանգը և հրացանը զոր ալ չէր կրնար գործածել, վահանի մը պէս իր և կենդանիին մէջտեղը բռնեց կեցաւ։

Կապիկը առանց վարանելու շիտակ հրացանին վրայ խոյացաւ և վայրկեանի մը մէջ զայն բռնեց, պրկեց ու խորտակեց։

Ֆրիքէ չէր մտածեր անգամ ինքզինքը պաշտպանել։

Կապիկը վրան կու գար շիտակ։

Այս անգամ ազատում չի կար անշուշտ։

(Շարունակելի)